

คู่มือ

การปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอ ประเด็นความหลากหลายทางเพศ

สามารถดาวน์โหลดข้อมูล
คู่มือฯ เพิ่มเติมได้ที่

โครงการกลไกเฝ้าระวังสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ 4 ภาค
กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.)

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอ ประเด็นความหลากหลายทางเพศ

จัดทำโดย

โครงการกลไกเฝ้าระวังสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ 4 ภาค
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน

สนับสนุน

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวนพิมพ์

กองบรรณาธิการ

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

มกราคม 2563

1,000 เล่ม

ผศ. ดร. รณภูมิ สามัคคีคารมย์

อัจฉราภรณ์ ทองแฉล้ม

ปาจริย์ ศิริกำเนต

ปริญญญา จรัสเพชร

ทิพากร ไชยประสิทธิ์

เจษฎา แท้สมบัติ

อสมภรณ์ ทิมฉิม

เบญญา คำแสน

ออกแบบและจัดพิมพ์

บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด

โทร. 0-2879-9154-6

ISBN 978-616-565-453-1

ข้อมูลบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

รณภูมิ สามัคคีคารมย์

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ.- -
กรุงเทพฯ : มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน, 2562.

ISBN 978-616-565-453-1

คำนิยม

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ **โครงการ “กลไกเฝ้าระวังสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ 4 ภาค”** โดยมูลนิธิเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน ได้มีความคิดริเริ่มและประสานการทำงานกับองค์กรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อร่วมจัดทำ **“คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ”** เล่มนี้ขึ้นจนสำเร็จลุล่วง สมดังเป้าประสงค์ของโครงการ ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่เครือข่ายผู้บริโภคสื่อที่มีความหลากหลายทางเพศ เครือข่ายองค์กรกำกับสื่อ องค์กรผลิตสื่อ และสื่อมวลชนท้องถิ่น

คู่มือการปฏิบัติงานฯ เล่มนี้ นับเป็นหมุดหมายสำคัญแห่งการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียม ซึ่งนอกจากจะเป็นกลไกในการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีของสื่อ ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ปราศจากอคติ ภาพเหมารวม และความรุนแรงด้านการใช้ภาษา ต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศแล้ว ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สำคัญของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดกลไกและกระบวนการคัดกรอง เฝ้าระวัง และรู้เท่าทันสื่ออีกด้วย

ในฐานะผู้สนับสนุนด้านแหล่งทุน กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติงานฯ เล่มนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี ในการสร้างนิเวศสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ เป็นมิตรกับสังคมที่มีความหลากหลายต่อไปในภายภาคหน้า

วสันต์ ภัยหลิกลิ

ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

คำนิยาม

เมื่อเครือข่ายผู้บริโภคสื่อมีความเข้มแข็งก็ย่อมต้องได้รับคำนิยาม เพื่อ “จุดไฟ” ให้การขับเคลื่อนงานด้านการคุ้มครองตนเองในการเข้าถึง เข้าใจ และเข้าไปมีส่วนร่วม กับสื่อได้มี “พลัง” และ “ความเข้มแข็ง” อย่างต่อเนื่อง

เมื่อมีเทคโนโลยีมากขึ้น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นไปได้ง่ายขึ้น เราโต้ตอบ และใช้สื่อได้มากขึ้น แต่สังคมกำลังเผชิญอะไร

- มีความสนใจในการใช้สื่อเพื่อพัฒนาสังคมจริง ๆ หรือไม่ แคไหน
- สื่อมีจุดยืนอย่างไร เห็น “คุณค่า” หรือ “มูลค่า” สำคัญกว่ากัน
- คุณภาพชีวิตและคุณภาพสังคมดีขึ้นหรือไม่

การมองสังคมแบบพหุนิยม เป็นการยอมรับองค์ประกอบความหลากหลายของสังคม ซึ่งได้เติบโตขึ้นในสังคมไทย จนสามารถเข้ามามีบทบาท และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ กำหนดนโยบายสาธารณะ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนทางสังคม ฯลฯ ซึ่งคำตอบไม่ได้อยู่ที่ใครคนใดคนหนึ่ง ไม่ได้อยู่ที่ภาครัฐ ไม่ได้อยู่ที่สื่อ ไม่ได้อยู่เฉพาะที่ “เรา” ในฐานะผู้บริโภคสื่อ แต่เป็นคำตอบที่ทุกคนต้องร่วมกันสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกัน บนความหลากหลาย ด้วยความรู้จักสิทธิ รู้จักหน้าที่ รู้จักรับผิดชอบ โดยหาก ทุกภาคส่วนรู้จัก “แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง” ที่จะอยู่ร่วมกัน ก็จะทำให้เป็น พหุสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ มีมุมมองที่ต้องการสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกันของผู้ใช้สื่อในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำเสนอ ผู้ส่งผ่าน ผู้ประกอบกิจการ ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้นำทางความคิดผ่านสื่อ ผู้รับสื่อ ผู้ส่งต่อ ฯลฯ ในเรื่องสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ทำให้เกิดการรู้จักอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร เป็นการทำงานร่วมกันแบบที่จะมีความสามารถในการหาข้อมูล และสามารถเปลี่ยนข้อมูลเป็นความรู้เกี่ยวกับกลุ่มความหลากหลายทางเพศที่อยู่ร่วมในสังคม โดยมีภาครัฐเป็นหน่วยหนุนเสริมด้วยความเข้าใจ มีนโยบายสาธารณะเชิงแนวคิดและการจัดการ ส่งเสริมการขับเคลื่อนร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้มุ่งหวังจะทำให้เกิดความสามารถในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาสื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

คำนิยามนี้ แสดงเจตนาถึง “**ความเคารพ ความชื่นชม ความยินดี**” กับเครือข่ายผู้บริโภคสื่อ กลุ่มความหลากหลายทางเพศ ที่มีความตระหนักถึงสิทธิของตน สร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนได้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในโอกาสนี้

ตรี บุญเจือ

ผู้อำนวยการส่วนใกล้ชิดเครือข่ายพิพาท และ
เลขาธิการคณะอนุกรรมการ สำนักงาน กสทช.

คำนิยม

การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศของสื่อในปัจจุบัน ยังพบว่ามีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเรื่องเพศ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากชุดความรู้ที่สอนกันในตำราตั้งแต่อดีต เรื่อง **“เพศ”** ถูกตีกรอบให้ผู้เรียนเข้าใจว่ามีเพียงชาย และหญิง ประกอบกับทัศนคติของสังคม ที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย ต้องมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของ **“ความเท่าเทียม”** ซึ่งหมายถึง ทุกคนเท่ากันอย่างแท้จริง

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ จึงเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง ให้สื่อมวลชนมีความเข้าใจ และเห็นแนวทางที่ควรปฏิบัติเกี่ยวกับการประเด็นความหลากหลายทางเพศ ก่อนจะนำเสนอข้อมูลออกสู่สาธารณะ ภายใต้การคำนึงถึงสิทธิของคนทุกเพศ และปราศจากอคติ นอกจากนั้น ดิฉันยังมองเห็นความตั้งใจดีของสื่อมวลชนจำนวนมาก ที่ต้องการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศอย่างถูกต้อง และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หากแต่ยังขาดข้อมูล หรือความรู้ ความเข้าใจบางอย่าง จึงถือเป็นโอกาสดีอย่างยิ่ง ที่สื่อมวลชนจะมีคู่มือเล่มนี้ เป็นตำราที่ถ่ายทอดมาจากผู้รู้ และผู้ที่เป็นเจ้าของเรื่องราวโดยตรง เพราะนอกจากจะทำให้รู้ว่าสิ่งใดควรทำ หรือไม่ควรทำแล้ว ยังทำให้เข้าใจด้วยว่า เหตุผลที่ควรหรือไม่ควรทำสิ่งนั้นมีที่มาจากอะไร สื่อจะมีโอกาสได้สำรวจตัวเองว่า พวกเขามีความเข้าใจที่ถูกต้อง และกำลังนำเสนอเรื่องราวเหล่านั้น โดยปราศจากอคติทางเพศจริงหรือไม่

ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่สร้างความเข้าใจอันดีและถูกต้อง ระหว่างสื่อมวลชน ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ และประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสารต่อไป

वरलक्ष्मि ओस्त्रागुर ण ओयुर्या
บรรณาธิการชาวไทยพีบีเอส (ThaiPBS)

คำนิยม

การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ ความรุนแรงต่อจิตใจ ร่างกาย ตลอดจนการกระทำ ความรุนแรงผ่านนโยบาย กฎหมาย ค่านิยม วัฒนธรรมที่มีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศถือเป็นประเด็นทางสังคมที่มีความเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับฐานคิด (Mindset) ของผู้คนในสังคม ซึ่งย่อมเป็นผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมจากการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อ ในฐานะที่เป็นหนึ่งโครงสร้างหลักของสังคม ที่สร้างกระบวนการหล่อหลอมทางความคิด ทศนคติ โลกทัศน์ และพฤติกรรมให้คนในสังคมมีระบบคิดบนฐานของความไม่เท่าเทียมต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ สื่อถือเป็นสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพลเมืองผลกระทบในทุกทางที่เกิดขึ้นโดยสื่อจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกส่งต่อสู่สังคม

อีกด้านหนึ่ง สังคมที่ก้าวหน้าเองก็ไม่อาจวัดด้วยความเข้มแข็งด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ หรือความมั่นคงทางการเมืองเท่านั้น ทว่าจำเป็นต้องมีฐานรากแห่งสำนึกเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ เพราะความเท่าเทียมทางเพศเป็นรากฐานของสิทธิมนุษยชน สังคมใดที่ปฏิบัติต่อผู้คนด้วยความเคารพ และมีหัวใจที่เปิดกว้างต่อความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านเพศสภาพ เพศวิถี และรสนิยมทางเพศ สังคมนั้นย่อมมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนมีความสุข เพราะเขาเหล่านั้นสามารถใช้ชีวิตในฐานะมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรี สังคมที่ให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์โดยไม่ตีตราและไม่เลือกปฏิบัติ สังคมนั้นย่อมมีความยั่งยืน อันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 และสื่อก็เช่นกันสำคัญในการผลักดันให้บรรลู่สู่เป้าหมายนั้น

ด้วยความหวังว่าการขจัดความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศจะหมดสิ้นไป สังคมจะสามารถเดินเข้าสู่ความยุติธรรมและเท่าเทียมในเรื่องเพศ **“คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ”** โดยมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน ร่วมด้วยกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์

และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้ปฏิบัติงานจริงของสื่อในระดับองค์กรและประชาชนผู้รับสารในฐานะพลเมืองที่เปิดรับสื่อด้วยความรู้เท่าทันและมีสำนึกใหม่ในเรื่องการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศ โดยคุณูปการจาก **“คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ”** เล่มนี้ น่าจะส่งผลชัดเจนเชิงรูปธรรมใน 5 ด้าน ดังนี้

1. องค์กรกำกับดูแลสื่อ และองค์กรวิชาชีพสื่อจะมีแนวทางในการผลักดันให้เกิดนโยบายและการปฏิบัติอย่างจริงจังสำหรับองค์กรในด้านความเสมอภาคทางเพศสำหรับผู้มีความหลากหลายทางเพศ โดยจะนำไปสู่ความตระหนักและการปฏิบัติของคนในองค์กร การคำนึงถึงคุณสมบัติของมิติเพศสภาพในองค์กร และการจัดสภาพแวดล้อมในองค์กรที่เป็นมิตรสำหรับคนทุกเพศ เป็นการปรับเปลี่ยนองค์กรสื่อให้กลายเป็นองค์กรสมัยใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการตามหลักการสิทธิมนุษยชน

2. องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อ จะมีแนวทางในการพิจารณากำกับการนำเสนอข่าว การผลิตรายการ ตลอดจนเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

3. ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการข่าว ฝ่ายผลิตรายการ และผู้ผลิตเนื้อหาทางช่องทางต่าง ๆ สามารถใช้คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ เพื่อตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาสื่อไม่ให้กระทบสิทธิมนุษยชนของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

4. การมีคู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ จะมีส่วนสำคัญทำให้ผู้ตกเป็นข่าวซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง และเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ ได้รับการนำเสนอในลักษณะที่มีการเคารพในสิทธิมนุษยชน และสามารถใช้ชีวิตหลังการตกเป็นข่าวได้อย่างมีศักดิ์ศรี

5. ประชาชนในฐานะผู้รับสารสามารถมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อ ให้การผลิตเนื้อหาสื่อปราศจากอคติทางเพศ โดยการใช้คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ เพื่อตรวจสอบเผื่อระวังเนื้อหาสื่อ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมการรู้เท่าทันสื่อบนฐานความเข้าใจเรื่องความเป็นธรรมทางเพศ

ตามทฤษฎีผลกระทบของสื่อมวลชน กล่าวว่า “เมื่อสื่อเปลี่ยน สังคมก็จะเปลี่ยนแปลงตาม” ด้วยความปรารถนาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ” นี้ จะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาวงการสื่อไทยและทำหน้าที่กะเทาะความคิดเพื่อสร้างสำนึกใหม่ในเรื่องความเท่าเทียมทางเพศในงานสื่อ จนสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมในเรื่องฐานคิดด้านเพศที่มีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในระดับปัจเจกและโครงสร้างสังคมต่อไป

ดร. ชเนตติ์ ทินนาม

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

“ไม่ว่าเขาจะเป็นความหลากหลายทางเพศ คนพิการ ผู้กระทำความผิด
ชาติพันธุ์ ชนเผ่าพื้นเมือง เด็ก ผู้หญิง และคนที่ถูกทำให้เป็น
ชายขอบของสังคม เขาเหล่านั้นควรได้รับการนำเสนอผ่านสื่อ
อย่างเคารพซึ่งกันและกัน”

ในยุคปัจจุบันที่การสื่อสารของคนในสังคมนั้นสามารถเป็นได้ทั้งผู้บริโภคสื่อและ
ผู้ผลิตสื่อ อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้มีการนำเสนอ
สื่อที่หลากหลายในด้านเนื้อหาและช่องทางต่าง ๆ ในขณะที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้า
อย่างมาก แต่หนึ่งในความท้าทายของการทำงานในประเด็นสิทธิความหลากหลาย
ทางเพศกับสื่อมวลชนนั้น คือการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อที่บางส่วนยังมีการนำเสนอ
ภาพเหมารวม อคติ ตีตรา และผลิตซ้ำความเกลียดชัง นำไปสู่การเลือกปฏิบัติ
และความรุนแรงอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางเพศ อันเป็นผลมาจากการขาดเครื่องมือ
และขาดพื้นที่ในการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างสื่อมวลชนและผู้บริโภคสื่อ

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ ที่ท่าน
กำลังอ่านอยู่ขณะนี้ เริ่มต้นจากการพัฒนาตัวชี้วัดสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ โดยเครือข่ายเพื่อผู้บริโภคสื่อกลุ่มความหลากหลายทางเพศ
ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ หรือที่เราคุ้นเคยกันดีในชื่อย่อว่า กสทช. จากนั้นเรานำมา
พัฒนาเป็นคู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ
โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ใจดีนั่นคือ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
ภายใต้**โครงการกลไกเฝ้าระวังสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ 4 ภาค**

ทางคณะผู้จัดทำคู่มือฯ และมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน ได้ลงพื้นที่ 4 จังหวัดใหญ่ จาก 4 ภูมิภาคของประเทศไทย อันประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี (ภาคกลาง) จังหวัดเชียงใหม่ (ภาคเหนือ) จังหวัดภูเก็ต (ภาคใต้) และจังหวัดขอนแก่น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรืออีสาน) โดยมีสื่อมวลชนท้องถิ่นและเครือข่ายผู้บริโภคสื่อ กลุ่มความหลากหลายทางเพศ ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความต้องการ ประเด็นปัญหา และทางออกร่วมกัน ผ่านรูปแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

คู่มือฯ นี้ เป็นเครื่องมือหนึ่งเหมาะสำหรับสื่อมวลชน ผู้บริโภคสื่อ และผู้ที่สนใจ ที่จะทำให้ผู้อ่านได้สวมแว่นตาเพื่อที่จะเห็นถึงประเด็นที่ละเอียดอ่อนเรื่องความหลากหลายทางเพศในสื่อ การอ่านคู่มืออย่างเดียวน่าจะไม่ได้ทำให้ท่านผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้อย่างทันที ดังนั้น เราอยากเชิญชวนให้ผู้อ่านได้ลองฝึกปฏิบัติ เมื่อท่านดูสื่อ หรือเมื่อผลิตสื่อต่าง ๆ จะทำให้ท่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ขอให้ท่านมีความสุข และเพลิดเพลินกับพื้นที่การเรียนรู้อีกหนึ่งแห่ง จาก “คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ” เล่มนี้

มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน

สารบัญ

3

คำนิยาม

10

คำนำ

14

1. การดำเนินการของสื่อ
อย่างไร? ให้ใคร ๆ ก็
Happy

16

• คู่มือนี้เหมาะะกับใคร?

18

• เริ่มต้นง่าย ๆ
ด้วยคำที่ถูกต้อง

19

• แล้วจะเรียกบุคคล
ที่มีความหลากหลาย
ทางเพศว่าอย่างไรดี?

24

• คำไหนควรใช้
คำไหนไม่ควรใช้

32

2. ตัวชี้วัดสื่อ ฉบับพกพา
รู้เท่าทันและรู้รอบสื่อ
ด้วยตัวเอง

42

3. กลไกการเฝ้าระวัง
การปฏิบัติ การนำเสนอ
ประเด็นความหลากหลาย
ทางเพศ

46

4. กระบวนการเผาระวัง
การปฏิบัติ การนำเสนอ
ประเด็นความหลากหลาย
ทางเพศ

50

5. ภาคิเครือข่าย
ความหลากหลาย
ทางเพศ

56

6. สื่อกับความหลากหลาย
ทางเพศ

58

• ทำไมจึงมีคู่มือเล่มนี้?

65

• สื่อเกี่ยวข้องกับบุคคล
ที่มีความหลากหลาย
ทางเพศอย่างไร?

66

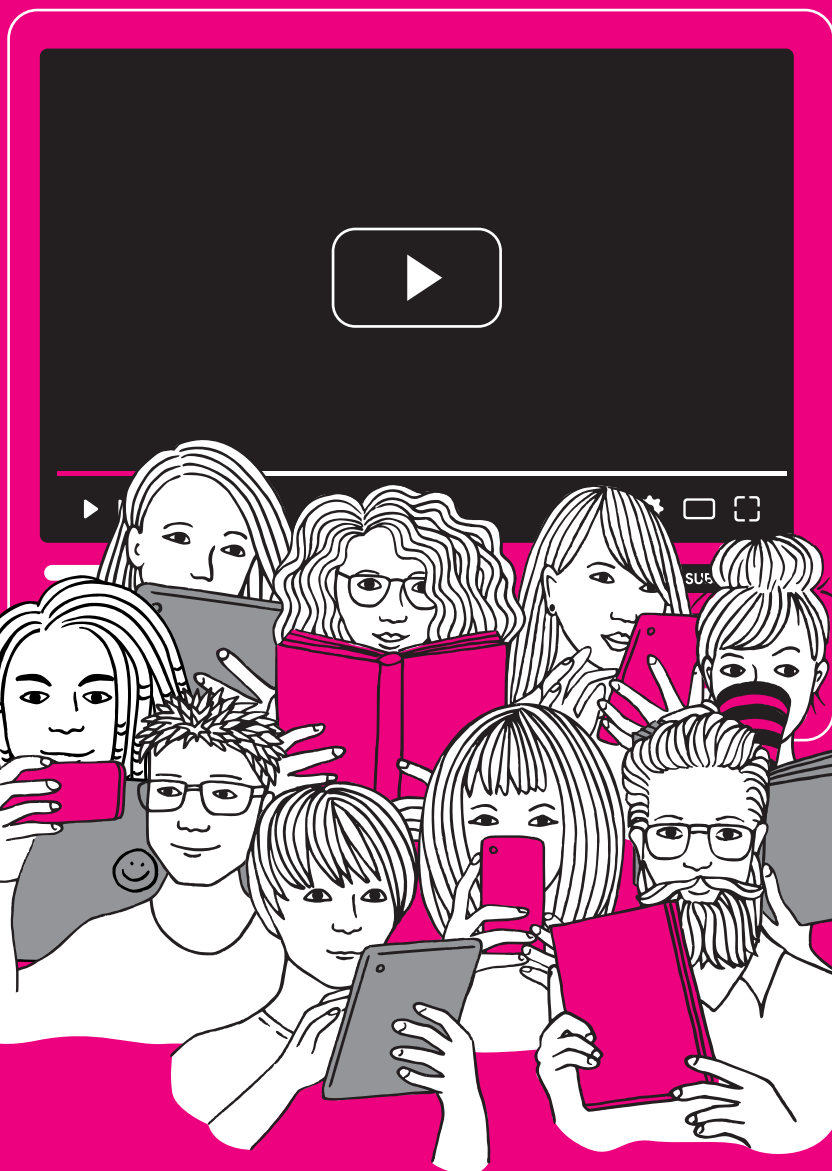

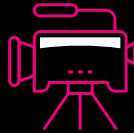
ภาคผนวก

78

อ้างอิง

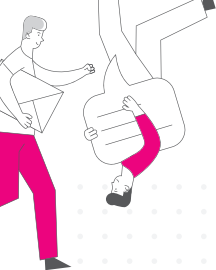

1

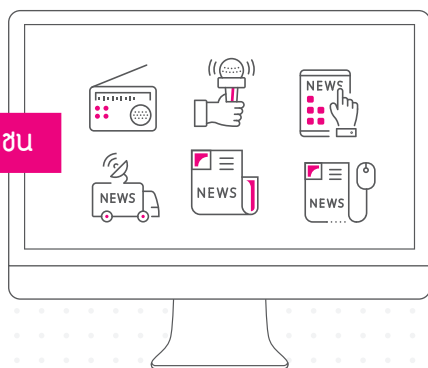
การดำเนินการ
ของสื่ออย่างไร?
ให้ใคร ๆ ก็ Happy

คู่มือนี้เหมาะกับใคร?

สนับสนุนสื่อให้นำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศที่เคารพ ไม่ลดทอนคุณค่า
และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

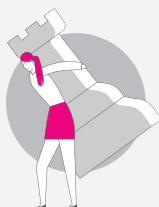
องค์กรสื่อมวลชน

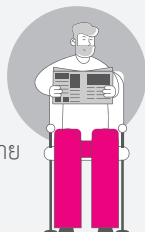
ผู้บริหาร กองบรรณาธิการ
ให้ความสำคัญ กำหนด
นโยบายองค์กรที่ตระหนัก
ถึงมิติเพศภาวะ เพศวิถี และ
สิทธิมนุษยชนของบุคคลที่มี
ความหลากหลายทางเพศ

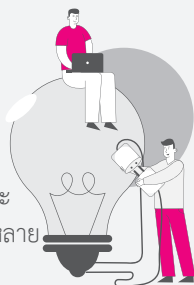
พัฒนาศักยภาพสื่อมวลชน
ในระดับปฏิบัติการ
และสื่อมวลชนรุ่นใหม่
ให้มีความรู้ ความเข้าใจ
ประเด็นเพศภาวะ เพศวิถี
และความหลากหลาย
ทางเพศ

สนับสนุนให้บุคลากร
มีส่วนร่วมในกระบวนการ
เรียนรู้ประเด็นเพศภาวะ
เพศวิถี และความหลากหลาย
ทางเพศ

สร้างสรรค์เนื้อหา
ที่สร้างความรู้
ความเข้าใจที่ถูกต้อง
เกี่ยวกับประเด็นเพศภาวะ
เพศวิถี และความหลากหลาย
ทางเพศ

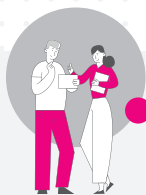
เครือข่ายผู้บริโภค

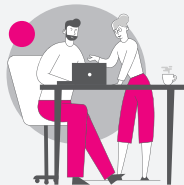
ตระหนักในความเป็นผู้บริโภคที่ตื่นตัว
เกี่ยวกับประเด็นเพศภาวะ เพศวิถี
และความหลากหลายทางเพศ

ให้ความสำคัญกับเพศภาวะ เพศวิถี
และสิทธิมนุษยชนของบุคคลที่มี
ความหลากหลายทางเพศ

พัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์
และทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

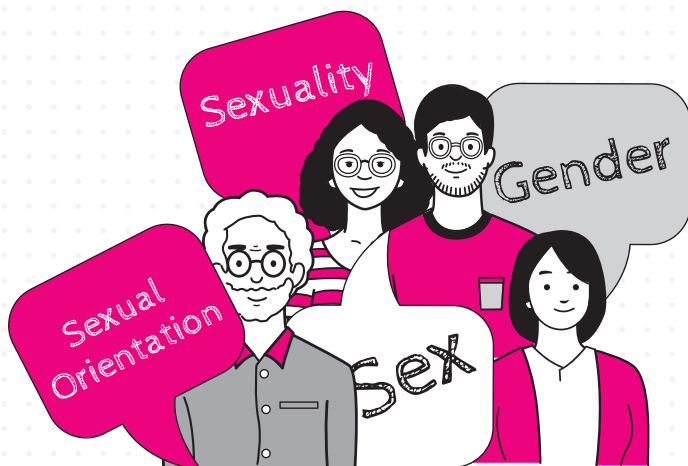
มีบทบาท และมีส่วนร่วม
ในเครือข่ายทางสังคม
เพื่อเฝ้าระวัง และ

ตรวจสอบการนำเสนอเกี่ยวกับ
ประเด็นเพศภาวะ เพศวิถี
และความหลากหลายทางเพศ
ของสื่อต่าง ๆ

เริ่มต้นง่าย ๆ ด้วยคำที่ถูกต้อง

คำว่า **“เพศ”** ทุกวันนี้ ไม่ได้ดีดโถมเพียงแค่เพศที่เป็นอวัยวะร่างกาย หรือเพศตามค่านามานาชื่อ แต่ยังมีคำที่ใช้เรียกบุคคลที่ไม่ได้แสดงออกเป็นหญิงหรือชายตรงตามเพศกำเนิดเกิดขึ้นมากมาย เช่น เกย์ กะเทย กอม ดี หญิงข้ามเพศ ชายข้ามเพศ เป็นต้น

เราจึงต้องทำความเข้าใจแนวคิดเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่ซับซ้อนกว่าคำว่า **“เพศ”** ที่เรารู้จักในสังคมไทย ซึ่งต่างจากคำในภาษาอังกฤษที่มีอยู่หลายคำ เช่น Sex ที่หมายถึงเพศทางร่างกาย Gender ที่แปลเป็นไทยว่าเพศสภาพ เพศภาวะ หรือเพศสภาวะ และ Sexuality หรือ Sexual Orientation ที่หมายถึงเพศที่เกี่ยวข้องกับการมารวมกัน ความรู้สึกดึงดูด อารมณ์ปรารถนาทางเพศ หรือความรักใคร่ชอบพอก มักแปลเป็นไทยว่า **“เพศวิถี”** เราจึงต้องพิจารณาเพศทางร่างกายสรีระ (Sex) เพศที่เป็นบทบาททางสังคม (Gender) และเพศในทางอารมณ์ เพศสัมพันธ์ และอารมณ์ความรู้สึก (Sexuality หรือ Sexual Orientation)

แล้วจะเรียกบุคคลที่มี ความหลากหลายทางเพศ ว่าอย่างไรดี?

หากเนื้อหาที่จะนำเสนอจำเป็นต้องใส่อัตลักษณ์ของบุคคลที่มีความ
ความหลากหลายทางเพศ และผู้นำเสนอมีความไม่แน่ใจ
ก็ควรสอบถามผู้ให้ข้อมูลที่เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศนั้น
ว่าเขาต้องการที่จะให้นำเสนอตัวเขาอย่างไร หรือเขานิยามตัวเขาอย่างไร

แต่ถ้าเนื้อหาที่จะนำเสนอไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นความหลากหลายทางเพศ
ก็ไม่จำเป็นต้องใส่รสนิยมทางเพศ อัตลักษณ์ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ
เพียงแค่**เรียกเขาด้วยชื่อของเขา**ก็พอ

คำศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับ ความหลากหลายทางเพศ

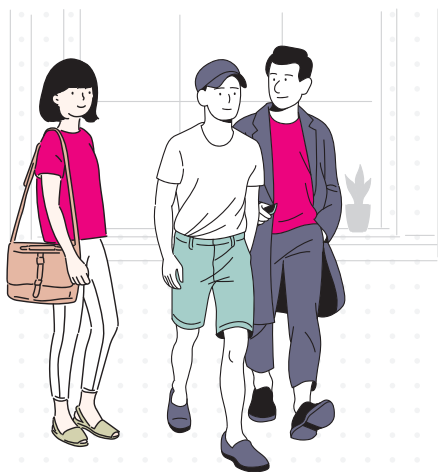

รสนิยมทางเพศ (Sexual Orientation)

พื้นฐานความสนใจ ความดึงดูดทางเพศ
ของบุคคลที่มีต่อบุคคลที่เป็นเพศเดียวกัน
หรือเพศตรงข้าม

อัตลักษณ์ทางเพศ (Gender identity)

ความรู้สึภายในของบุคคลเกี่ยวกับ
เรื่องเพศของตนเอง ซึ่งอาจจะ
สอดคล้องหรือตรงกันข้ามกับเพศกำเนิด
ของตนเอง โดยอัตลักษณ์ทางเพศ
ไม่ได้มีเพียงแค่ชายและหญิง

การแสดงออกทางเพศ (Gender expression)

การแสดงออกให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์
ทางเพศของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่
จะแสดงออกผ่านการแต่งกาย
หรือลักษณะทางกายภาพ

บุคคลที่มีความหลากหลาย ทางเพศ

เป็นคำที่ใช้ในการเรียกรวมบุคคล
ที่นิยามตนเองว่าเป็น เลสเบียน เกย์
คนข้ามเพศ คนรักสองเพศ คนเพศกำกวม
และกลุ่มอื่น ๆ เป็นต้น

เลสเบียน (Lesbian)

บุคคลที่เป็นผู้หญิง และมีรสนิยมทางเพศ
ที่ชื่นชอบในบุคคลที่เป็นผู้หญิง

เกย์ (Gay)

บุคคลที่ชื่นชอบในบุคคลที่มีอัตลักษณ์
ทางเพศ และรสนิยมทางเพศตรงกับตนเอง
โดยในบริบทของสังคมไทยจะเข้าใจว่าเกย์
คือบุคคลที่นิยามอัตลักษณ์ทางเพศ
ของตนเองว่าเป็นชาย และมีความชื่นชอบ
และรสนิยมทางเพศกับชาย

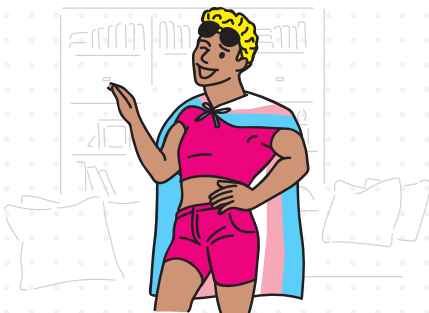
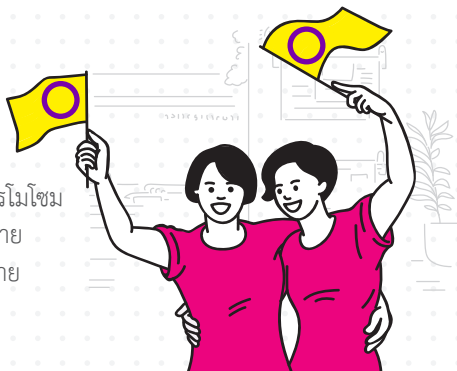

คนรักสองเพศ (Bisexual)

บุคคลที่มีรสนิยมทางเพศทั้งที่ชอบ
เพศเดียวกัน และเพศตรงกันข้าม
กับตนเอง

คนที่มีเพศกำกวม (Intersex)

บุคคลที่มีสรีระทางเพศ หรือแบบโครโมโซม
ที่มีลักษณะกำกวม ไม่ตรงกับสรีระชาย
หรือหญิง หรืออาจจะมิลักษณะทั้งชาย
และหญิง โดยผู้ที่สามารถวินิจฉัยได้
จะเป็นบุคลากรทางการแพทย์

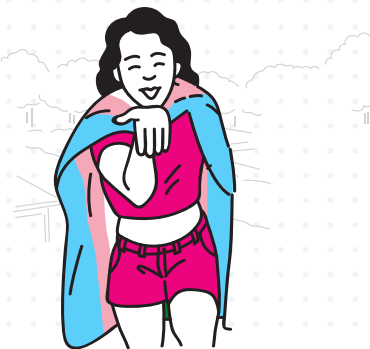

คนข้ามเพศ (Transgender)

บุคคลที่มีการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศ
ตรงข้าม และแตกต่างไปจากเพศกำเนิด
ของตนเอง

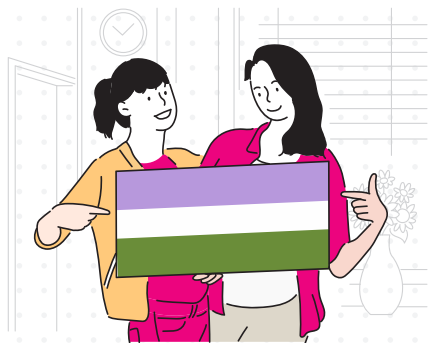
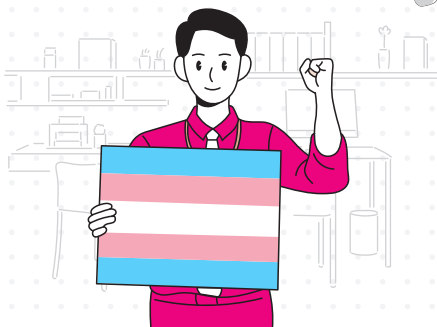
ผู้หญิงข้ามเพศ (Transwoman)

บุคคลที่มีเพศกำเนิดเป็นชาย แต่ใช้ชีวิต
และแสดงออกอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง
ตรงข้ามกับเพศกำเนิด ซึ่งจะเปลี่ยนแปลง/
ไม่เปลี่ยนแปลง ร่างกาย ฮอร์โมน
หรือผ่าตัดแปลงเพศ

ผู้ชายข้ามเพศ (Transman)

บุคคลที่มีเพศกำเนิดเป็นหญิง แต่ใช้ชีวิต
และแสดงออกอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง
ตรงข้ามกับเพศกำเนิด ซึ่งจะเปลี่ยนแปลง/
ไม่เปลี่ยนแปลง ร่างกาย ฮอโมน
หรือผ่าตัดแปลงเพศ

เกย์รี้ (Queer)

เป็นการใช้คำที่กลุ่มคนรุ่นใหม่
ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ
นำมาใช้เพื่ออธิบายอัตลักษณ์ทางเพศ
รสนิยมทางเพศของตนเอง ที่แสดงให้เห็นถึง
ความไม่มีการบ่งชี้ในการเข้ามากำหนด
เกี่ยวกับเรื่องเพศ

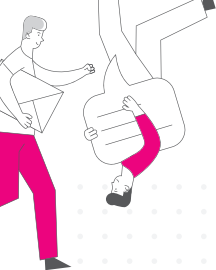
นอนไบนารี (Non-Binary)

เป็นคำศัพท์ที่ใช้เพื่อให้เห็นว่าอัตลักษณ์
ทางเพศ และ/หรือการแสดงออกทางเพศ ว่า
อยู่นอกเหนือการจัดหมวดเรื่องเพศที่มีเพียงแค่
เพศชายและเพศหญิง นอกจากนี้ยังเป็นคำที่
หลายการจัดระเบียบบุคคลที่มีความหลากหลาย
ทางเพศว่าจะต้องดำรงชีวิต มีแนวปฏิบัติที่ให้
สอดคล้องกับเพศหญิงหรือเพศชายเท่านั้น

แปลและเรียบเรียงโดย
อัจฉราภรณ์ ทองแฉล้ม

คำไหนควรใช้ คำไหนไม่ควรใช้

คำติเตตรา สร้างอคติด้านลบ สร้างความรุนแรงผ่านภาษา
และละเมิดสิทธิมนุษยชนของคนที่มีความหลากหลายทางเพศ

ตู่ย

- รวบชายหื่น ลวง ด.ช. 11 ขวบ
ตระเวนตู่ยข้ามจังหวัด

ข่มขืน

ล้วงละเมิดทางเพศ

- รวบชายหื่น ลวง ด.ช. 11 ขวบ
ตระเวนข่มขืนข้ามจังหวัด

กั่วดำ

อัดกั่วดำ

- ตร.จับกะเทยทำแพแสบ
หลอกหนุ่มจีนชมเมือง
แถมขिमกั่วดำ แล้วชิงทรัพย์หนี

ข่มขืน

ล้วงละเมิดทางเพศ

- ตร.จับกะเทยทำแพแสบ
หลอกหนุ่มจีนชมเมือง
ข่มขืน แล้วชิงทรัพย์หนี

การติเตตราเพศอื่น ๆ ว่าเป็นของเทียมของปลอม

มีนียะว่าเพศอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ผิดปกติ แปรลกประหลาด

ชายจริงหญิงแท้

ชายปกติ/หญิงปกติ

- นางเอกชื่อดังให้สัมภาษณ์ หลังหลายคน
ชมว่าเล่นเหมือนมากจนไม่แน่ใจว่า
เป็นผู้หญิงแท้หรือเปล่า

ชาย, หญิง

คนที่มีความหลากหลาย
ทางเพศ

- นางเอกชื่อดังให้สัมภาษณ์ หลายคน
ชมว่าเล่นเหมือนมากจนไม่แน่ใจว่า
เป็นผู้หญิงหรือเปล่า

การตีตราว่าเพศอื่นที่ไม่ใช่ชาย หญิง

เป็นความผิดปกติ

เบี่ยงเบนทางเพศ

วิปริตทางเพศ

- ผู้นำโครโฟนง! พฤติกรรม**เบี่ยงเบนทางเพศ** คืออาชญากรรมของชาตानต่อมวลมนุษยชาติ

ความหลากหลายทางเพศ

- ผู้นำโครโฟนง! **ความหลากหลายทางเพศ** คืออาชญากรรมของชาตानต่อมวลมนุษยชาติ

การจัดลำดับความสำคัญของเพศ

แสดงถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศ

เพศที่สาม

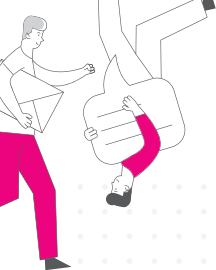
สาวประเภทสอง

- ชาว**เพศที่สาม**ของปากีสถานเรียกร้องการยอมรับในสังคมหลังทนทุกข์ทรมานเพราะสังคมต่อต้าน

กลุ่มบุคคลที่มี
ความหลากหลายทางเพศ

- **กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ**ของปากีสถานเรียกร้องการยอมรับในสังคมหลังทนทุกข์ทรมานเพราะสังคมต่อต้าน

สื่อถึงความหมกมุ่นในกามารมณ์

รักร่วมเพศ

- บรูไนยกเว้นโทษประหาร
ชายรักร่วมเพศ หลังถูกตำหนิ
จากกระแสสังคมโลก

คนรักเพศเดียวกัน

คนที่มีความหลากหลาย
ทางเพศ

- บรูไนยกเว้นโทษประหาร
ชายรักชาย/คนรักเพศเดียวกัน
หลังถูกตำหนิจากกระแสสังคมโลก

ผู้ชายนะยะ

ผู้หญิงมิงู

ไม่ป่าเดียวกัน

ประเทือง

ชาวดอกไม

ตุ๊ดซี

แต้ว

ตุ๊ดตุ๋

น้องเดย

- สีสันวันเกณฑท์ทหาร!
ผู้ชายนะยะ-พระ-พ่อลูกอ่อน

กะเทย

คนที่มีความหลากหลาย
ทางเพศ

คนรักเพศเดียวกัน

คนข้ามเพศ

- สีสันวันเกณฑท์ทหาร!
กะเทย-พระ-พ่อลูกอ่อน

ไม่มีคำแทน ไม่ควรใช้ และต้องเลิกใช้

หัวโปก

- คนโสดตายเรียบ!!! เผยคลิปวินาที “กะเทยหัวโปก” โดนแฟนทำเซอร์ไพรส์ เล่นเอาอึ้งฉากันทั่วประเทศ

คนที่มีความหลากหลายทางเพศ

- คนโสดตายเรียบ!!! เผยคลิปวินาที “น้องที่มีความหลากหลายทางเพศ” โดนแฟนทำเซอร์ไพรส์ เล่นเอาอึ้งฉากันทั่วประเทศ

กรณีศึกษา

LIVE
STREAM :)

กรณีศึกษา 1

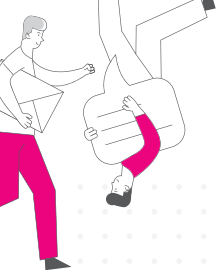
ชื่อคลิป “**ทูปโต๊ะข่าว**: นาทิเกย์โหดยิ่งหนุ่ม 18 คนรัก
แค้นสูบเงินล้านปันใจ**หญิงแท้**-พ่อเศร้าเสียลูกคนเดียว”

คำที่ไม่ควรใช้ ในพาดหัวข่าวนี้คือ: นาทิเกย์โหดยิ่งหนุ่ม 18 คนรัก แค้นสูบเงินล้านปันใจ**หญิงแท้**-พ่อเศร้าเสียลูกคนเดียว คลิปข่าวนี้ผลิตซ้ำภาพความรุนแรงของกลุ่มเกย์ใช้คำพาดหัวข่าวโดยใช้คำว่า “**หญิงแท้**” เป็นการตีตราเพศอื่น ๆ ว่าเป็นของเทียมของปลอม มีนัยยะว่าเพศอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ผิดปกติ แปลกประหลาด

หากเปลี่ยน “นาทิเกย์โหดยิ่งหนุ่ม 18 คนรัก แค้นสูบเงินล้านปันใจ**หญิงแท้**-พ่อเศร้าเสียลูกคนเดียว” น่าจะได้ใจความเหมือนเดิม และเคารพสิทธิมนุษยชนอีกด้วย

กรณีศึกษา 2

ชื่อคลิป “ก๊นั Thai PBS:
สื่อเสนอข่าว **กะเทย** เกณฑ์ทหาร”

ข่าวนี้เป็นตัวอย่างของการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ ที่ไม่ใช่การตีตรา สร้างภาพจำ หรือผลิตซ้ำ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในเชิงลบ พาดหัวข่าวใช้คำตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย ไม่ล้อเลียน หรือดูถูก เนื้อหาของข่าวพูดถึงการที่สื่อไปทำข่าวกะเทยที่จะต้องไปเกณฑ์ทหารควรจะนำเสนอข่าวนี้อย่างไร มีการใช้คำว่า “กะเทย” และ “บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ”

LIVE
STREAM

กรณีศึกษา 3

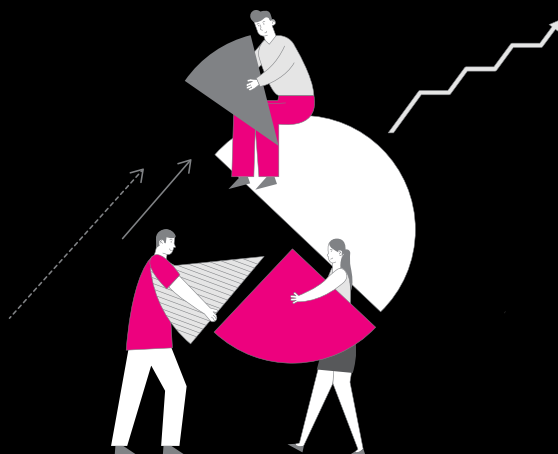
ชื่อย่อคลิป “ต้นเหตุตุรามา ฟล่ากุง! แหียดยดเพศ?
ในศึก 12 ราศี”

จากกรณีการออกอากาศเนื้อหาที่มีการล้อเลียนบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ในรายการ “ศึก 12 ราศี” เทปวันที่ 22 กันยายน 2562 โดยแซกซ์รับเชิญ คุณฟล่ากุง วรชาติ ธรรมวิจิตร ใช้คำว่า “ฟ้าเหลืองที่เมืองทอง” และ “รถไฟฟ้าสายสีเหลือง” ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำและสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากการล้อเลียนบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศผ่านสื่อในเชิงตลกขบขัน เป็นหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์เชิงลบ อันนำไปสู่การเหมารวม อคติ การเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ และอาจนำไปสู่ความเข้าใจผิด ความขัดแย้ง และพฤติกรรมความรุนแรงในสังคม

2

ตัวชีวดสื่อ ฉบับพกพา
รู้เท่าทันและรู้รอบสื่อ
ด้วยตัวเอง

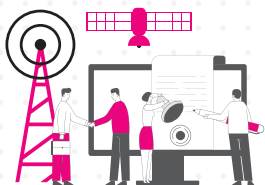
34

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

ตัวชี้วัดสื่อ ฉบับพกพา

รู้เท่าทันและรู้รอบสื่อ ด้วยตัวเอง

ตัวชี้วัดสื่อเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ตัวชี้วัดด้านองค์กรสื่อ ตัวชี้วัดด้านการดำเนินการผลิตสื่อ และตัวชี้วัดด้านเนื้อหา ในคู่มือนี้จะนำเสนอตัวชี้วัดที่สำคัญ 14 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 31 ตัวชี้วัด ผู้อ่านสามารถร่วมกันเฝ้าระวังการปฏิบัติการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศในสื่อ โดยการทำการประเมินและวิเคราะห์ได้ด้วยตัวเอง

ด้านองค์กร

ผู้ใช้: ผู้ประกอบการด้านสื่อ,
องค์กรกำกับดูแลสื่อ และองค์กรวิชาชีพสื่อ

ตัวชี้วัด

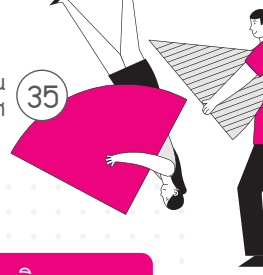
ประเมิน

มี

ไม่มี

1. องค์กรสื่อมีนโยบายที่ชัดเจนและเป็นมิตรกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เช่น นโยบาย ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในองค์กร กรอบจริยธรรมในการดำเนินงานที่เน้นความเท่าเทียม

หากมี นโยบาย คือ

ตัวชี้วัด

ประเมิน

มี

ไม่มี

2. มีรูปแบบการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร เช่น การอบรม กิจกรรม หรือการดำเนินการตามนโยบาย เสริมสร้างศักยภาพ เป็นต้น

หากมี รูปแบบ คือ

3. สภาพแวดล้อมและสังคมในองค์กรเป็นมิตรกับบุคลากรที่มีความหลากหลายทางเพศ

หากมี สภาพแวดล้อม คือ

36

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

ตัวชี้วัด

ประเมิน

มี

ไม่มี

4. บรรณาธิการ โปรดิวเซอร์ ผู้เขียนบทมีกระบวนการตรวจสอบเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศที่ชัดเจน มีมาตรฐาน กระตุ้นให้บุคลากรนำเสนอประเด็นและเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในเชิงบวกและสร้างสรรค์

หากมี กระบวนการ คือ

ด้านการผลิตสื่อ

ผู้ใช้: บุคลากรในองค์กรสื่อ ผู้บริโภคเครือข่าย
ความหลากหลายทางเพศ และผู้บริโภคอื่น ๆ

ตัวชี้วัด

ประเมิน

มี

ไม่มี

5. มีแนวทาง/คู่มือการปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในฐานะแหล่งข่าว แหล่งข้อมูล หรือนักแสดงที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

หากมี แนวทาง คือ

ตัวชี้วัด

ประเมิน

มี

ไม่มี

6. บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิง (Key Reference) ในมิติอื่น ๆ มากกว่าการเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงประเด็นความหลากหลายทางเพศเท่านั้น เช่น เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กีฬา เป็นต้น

หากมี มิติดังนั้น คือ

7. ให้ความสำคัญกับข้อควรระมัดระวังต่อสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ หรือการผลิตซ้ำ สร้างอคติ ภาพตัวแทน เช่น นำเสนอทอมที่ดูห้าว ชอบทำตัวเกร่ง เพื่อแสดงความแข็งแรง หรือผู้หญิงข้ามเพศทุกคนต้องเป็นคนสวย รักสวยรักงาม หรือสวยกว่าผู้หญิง เป็นต้น

หากมี ตัวอย่าง คือ

38

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

ตัวชี้วัด

ประเมิน

มี

ไม่มี

8. มีการปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ ทั้งแบบเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการในกระบวนการก่อนผลิต ผลิต และหลังผลิตสื่อ

หากมี เครือข่ายนั้น คือ

ด้านเนื้อหา

ผู้ใช้: ผู้ผลิตสื่อ ผู้บริโภคเครือข่าย
ความหลากหลายทางเพศ และผู้บริโภคอื่น ๆ

ตัวชี้วัด

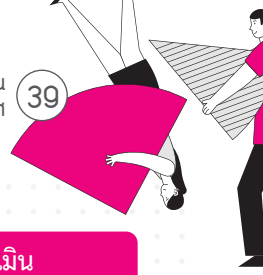
ประเมิน

มี

ไม่มี

9. สัดส่วนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในเนื้อหาสื่อ มีความเท่าเทียมกับเพศอื่น ๆ

หากมี ตัวอย่าง คือ

ตัวชี้วัด

ประเมิน

มี

ไม่มี

10. เนื้อหาที่ปรากฏในสื่อเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศมีมากกว่ามิติเรื่องเพศ เช่น มิติทางสังคม วัฒนธรรม ศาสนา เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กีฬา เป็นต้น

หากมี มิติดังนี้ คือ

11. เนื้อหาที่ปรากฏในสื่อ เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศนำเสนอข้อเท็จจริงที่หลากหลาย และสร้างสรรค์มากกว่าเนื้อหาเรื่องปัญหาสุขภาพ พฤติกรรม ความแปลกประหลาด อาชญากรรมของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเพียงเท่านั้น

หากมี เนื้อหานี้ คือ

40

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

ตัวชี้วัด

ประเมิน

มี

ไม่มี

12. นำเสนอเนื้อหาที่มีมายาคติทางเพศ และภาพเหมารวมของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เช่น บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นคนที่มีความผิดปกติทางจิต และพฤติกรรม รักรุนแรง อารมณ์รุนแรง หมกมุ่นเรื่องเพศ การเป็นตัวตลก การรักสวยรักงาม มีความสามารถพิเศษ

หากมี เนื้อหานี้ คือ

13. นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่เชื่อมโยงกับเนื้อหาสื่อ เช่น มีการนำเสนอถึงอัตลักษณ์ทางเพศในเนื้อหาข่าวอุบัติเหตุรถยนต์ ซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุรถยนต์ เป็นต้น

หากมี เนื้อหานี้ คือ

14. นำเสนอเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เช่น สิทธิมนุษยชน สิทธิความหลากหลายทางเพศ

หากมี เนื้อหานี้ คือ

บันไดสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

0-2 คะแนน สื่อที่ไม่เป็นมิตรต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

ควรปรับปรุงอย่างเร่งด่วน มีการปฏิบัติและนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความหลากหลายทางเพศ ในแนวทางที่ไม่เหมาะสม ควรปรึกษาเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญเรื่องความหลากหลายทางเพศมาให้คำแนะนำโดยทันที

3-5 คะแนน สื่อที่ควรปรับปรุง

ควรปรับปรุง เนื่องจากยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความหลากหลายทางเพศอยู่ ควรปรึกษาเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญเรื่องความหลากหลายทางเพศมาให้คำแนะนำ

6-8 คะแนน สื่อที่เริ่มต้นให้ความสำคัญกับประเด็นความหลากหลายทางเพศ

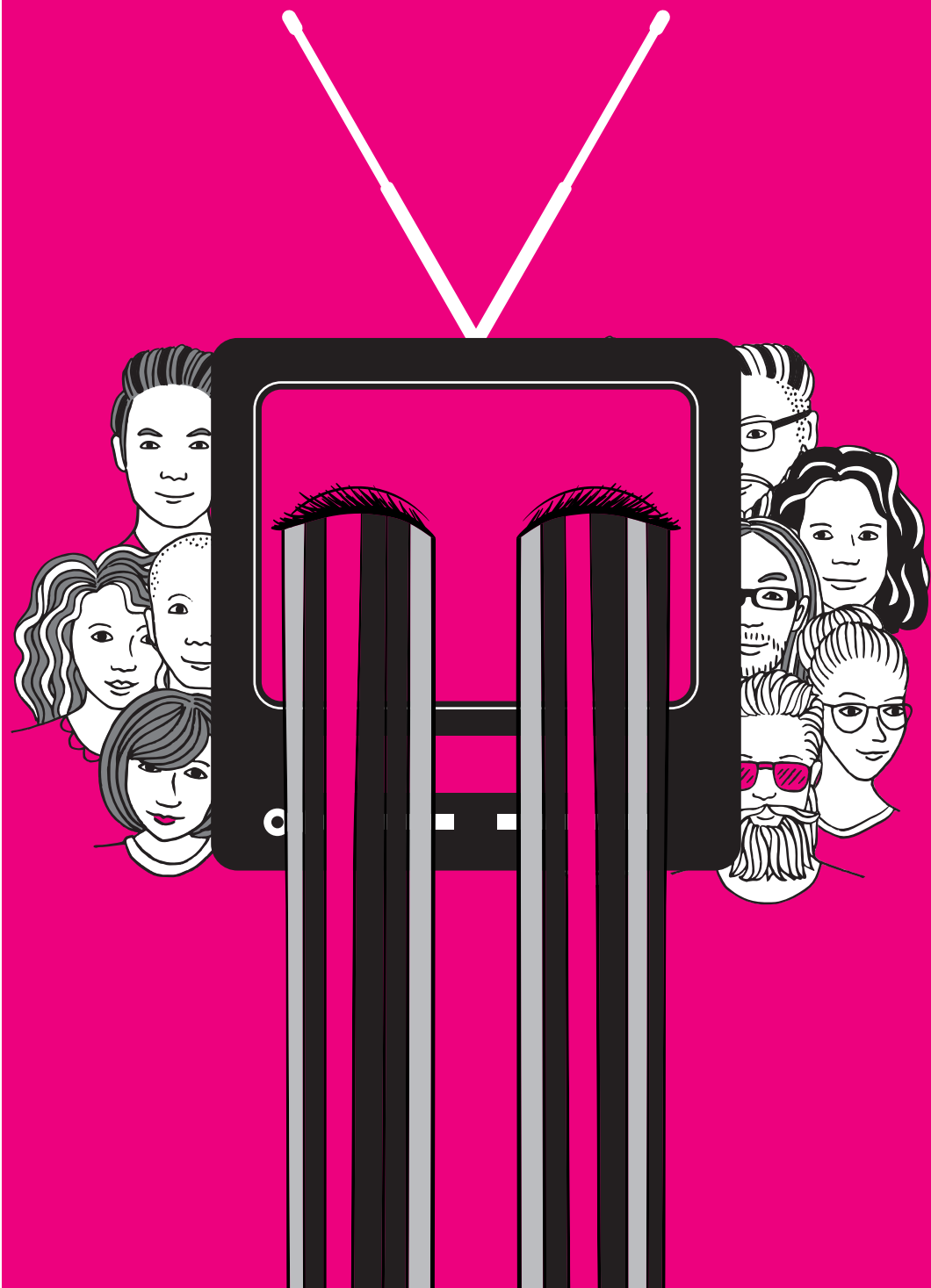
เริ่มให้ความสำคัญกับการปฏิบัติและนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความหลากหลายทางเพศ แต่ยังต้องทำความเข้าใจ เรียนรู้ และพัฒนาอีกมาก

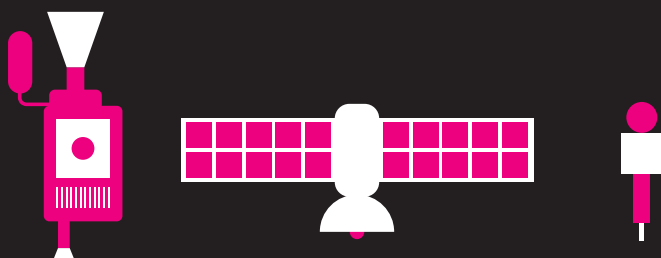
9-11 คะแนน สื่อที่มีความละเอียดอ่อนกับประเด็นความหลากหลายทางเพศ

เข้าใจ มีความละเอียดอ่อนในการปฏิบัติและนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความหลากหลายทางเพศ หากตั้งใจพัฒนาต่อไปจะสามารถเป็นสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ได้ในเร็ววัน

12-14 คะแนน สื่อที่เป็นมิตรต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

มีคุณภาพ ปลอดภัย และสร้างสรรค์ สามารถปฏิบัติและนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความหลากหลายทางเพศได้อย่างดีเยี่ยม เป็นแบบอย่างและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติและนำเสนอให้กับสื่ออื่น ๆ ได้

3

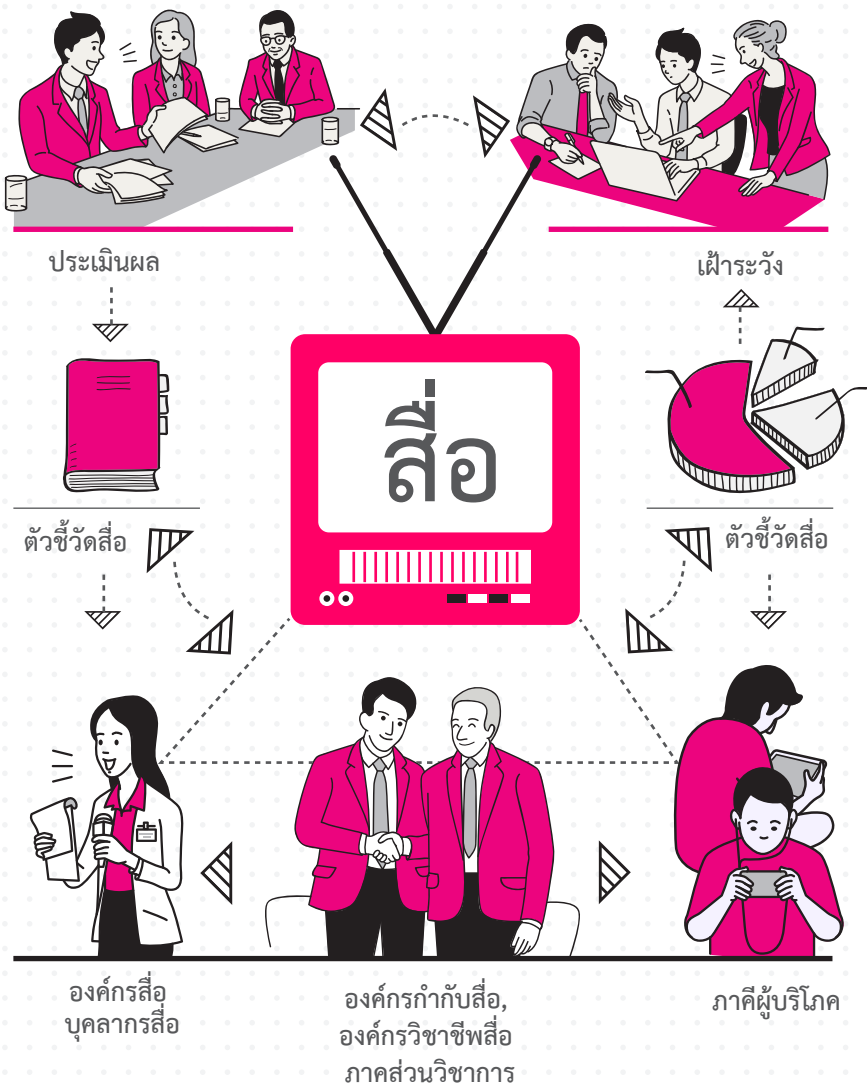

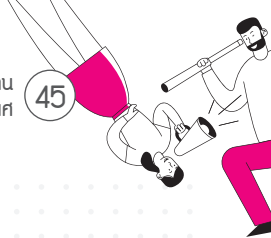
กลไกการเผ่าระวัง
การปฏิบัติ การนำเสนอ
ประเด็นความหลากหลาย
ทางเพศ

กลไกการเฝ้าระวัง

การปฏิบัติ การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ

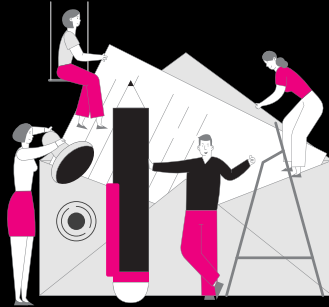

กลไกการเฝ้าระวังการปฏิบัติ การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ โดยใช้ตัวชี้วัดสื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลและเฝ้าระวังการนำเสนอของสื่อ โดยมี 3 เสาหลัก ของกลไกนี้ คือ

1. **องค์กรสื่อ บุคลากรสื่อ** ทำหน้าที่ผลิตสื่อให้ผู้บริโภค โดยใช้ตัวชี้วัดสื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการทำงานของตนในทุกช่วงการผลิตสื่อ ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre-Production) ขั้นตอนการผลิต (Production) และหลังการผลิต (Post-Production) โดยได้รับการตรวจสอบและเฝ้าระวังจากภาคีผู้บริโภค ทั้งยังถูกควบคุมโดยองค์กรกำกับสื่อ, องค์กรวิชาชีพสื่อ และภาคส่วนวิชาการ
2. **ภาคีผู้บริโภค** เป็นผู้บริโภคสื่อจากการผลิตขององค์กรสื่อและบุคลากรสื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ เฝ้าระวังการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศของสื่อ โดยใช้ตัวชี้วัดเป็นคู่มือในการตรวจสอบเฝ้าระวัง
3. **องค์กรกำกับสื่อ, องค์กรวิชาชีพสื่อ และภาคส่วนวิชาการ** ทำหน้าที่ควบคุม 2 เสาหลักแรก คือ ควบคุมการประเมินผล การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศขององค์กรสื่อ บุคลากรสื่อ โดยใช้ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือในการทำงานของกลไก และควบคุมการบริโภคสื่อ การเฝ้าระวังของภาคีผู้บริโภคด้วยเครื่องมือคือตัวชี้วัดสื่อ

ดังนั้น โครงสร้างกลไกการเฝ้าระวังการปฏิบัติ การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศจึงสรุปได้ว่า **“ตัวชี้วัดสื่อ”** คือเครื่องมือสำคัญของกลไกในทุกกระบวนการทำงานของ 3 เสาหลัก คือ องค์กรสื่อ บุคลากรสื่อ, ภาคีผู้บริโภค และองค์กรกำกับสื่อ, องค์กรวิชาชีพสื่อ และภาคส่วนวิชาการ โดยผู้จัดทำโครงการมีจุดหมายหลักคือต้องการให้กลไกการเฝ้าระวังของภาคีผู้บริโภค และการประเมินผลขององค์กรสื่อ และบุคลากรสื่อ เป็นกลไกการทำงานที่เข้มแข็งด้วยกระบวนการของตนมากกว่าการพึ่งพาการกำกับดูแลขององค์กรกำกับสื่อ, องค์กรวิชาชีพสื่อ และภาคส่วนวิชาการ ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของตัวชี้วัดสื่อ และการทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็งขององค์กรผลิตสื่อ และภาคีผู้บริโภค

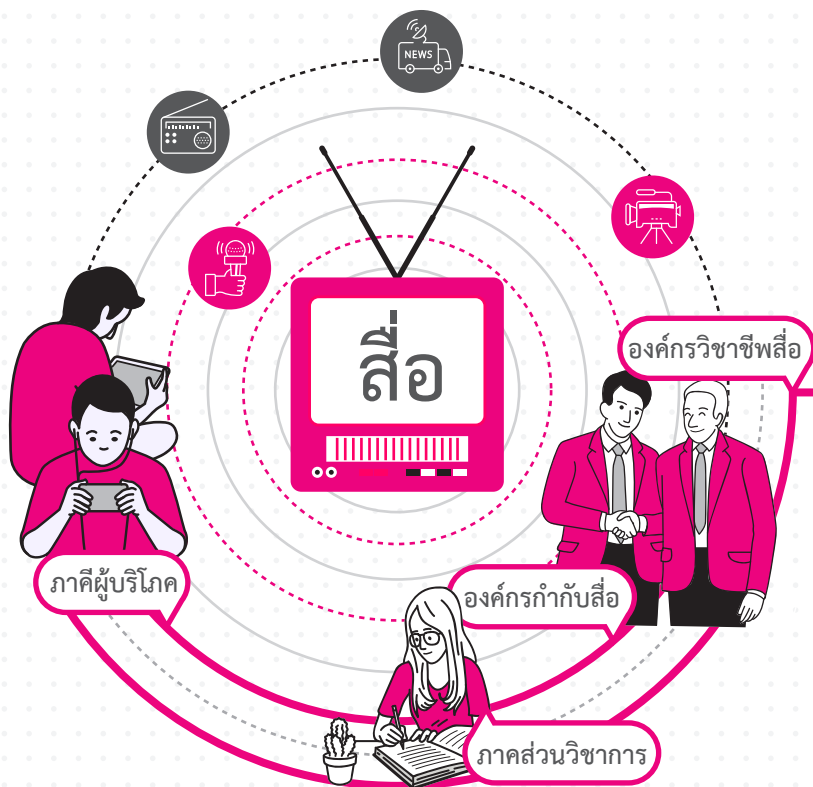

กระบวนการเผ่าระวัง
การปฏิบัติ การนำเสนอ
ประเด็นความหลากหลาย
ทางเพศ

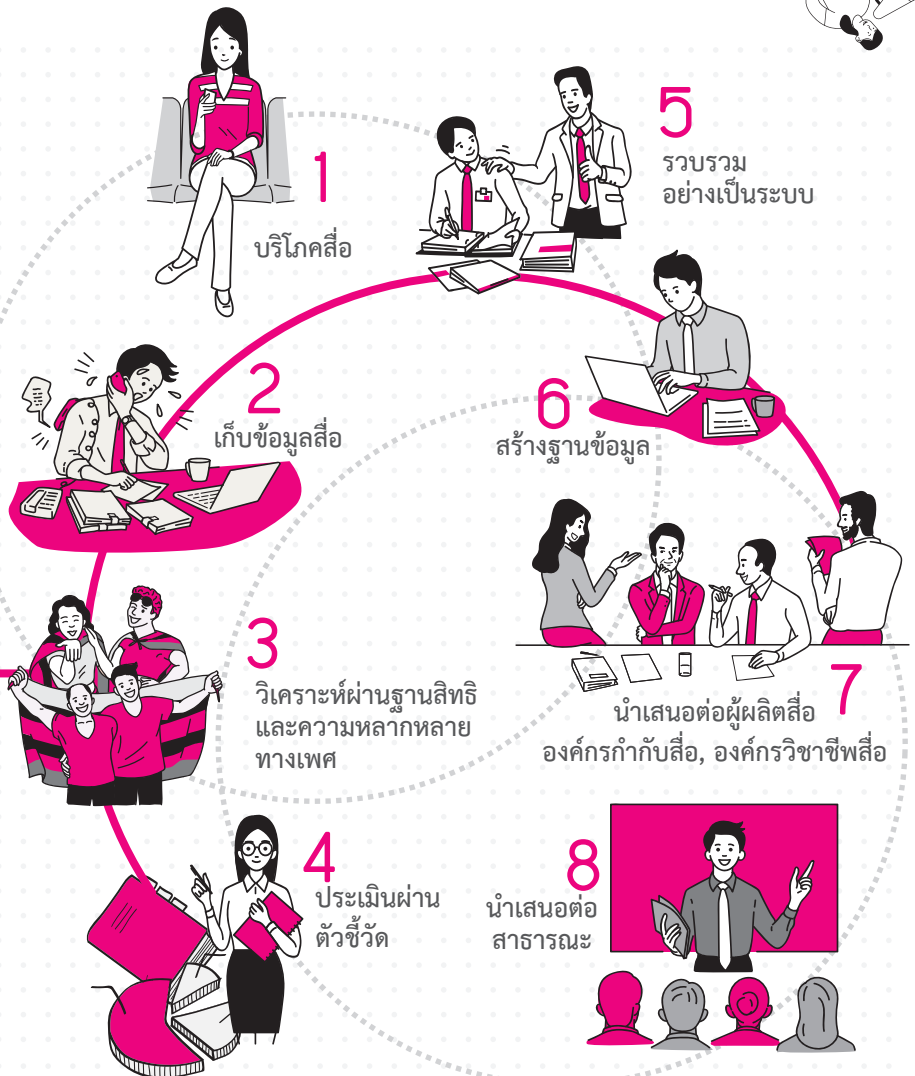

กระบวนการเฝ้าระวัง

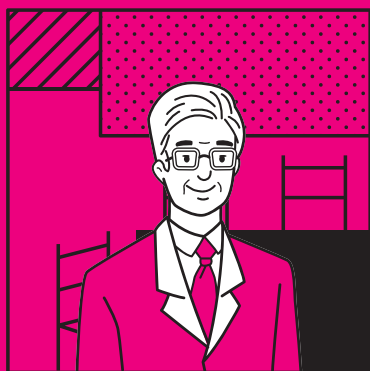
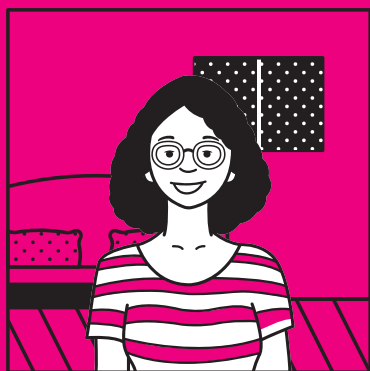
การปฏิบัติ การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ

แผนผังข้างต้นคือการอธิบายกระบวนการเฝ้าระวังการปฏิบัติ การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศผ่านสื่อโดยผู้บริโภค ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรกำกับสื่อ, องค์กรวิชาชีพสื่อ และภาคส่วนวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งในกลไกการเฝ้าระวังการปฏิบัติ การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ

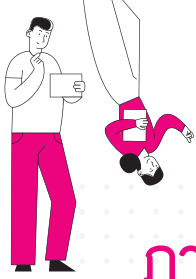

กลไกการเฝ้าระวังของผู้บริโภคทั้ง 8 ข้อ ทำให้การเฝ้าระวังเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม สร้างความตระหนักรู้และการเปลี่ยนแปลงในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศขององค์กรสื่อและบุคลากรสื่อโดยมีเครื่องมือสำคัญคือตัวชี้วัด ทั้งนี้ ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องใช้ครบทั้ง 8 กลไก อาจเพียงบริโภคสื่ออย่างเท่าทันโดยปรับใช้จากตัวชี้วัดในการเฝ้าระวังก็สามารถทำได้เช่นกัน

ภาคีเครือข่าย
ความหลากหลายทางเพศ

52

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

ภาคีเครือข่าย ความหลากหลายทางเพศ

ภาคเหนือ

กลุ่มวีแคป
08 9555 7042
(คุณท็อป)

กลุ่มเอ็มโกศยันคร
06 1808 1668
(คุณอะตอม)

โครงการสร้างสรรค์
อนาคตเยาวชน
08 8260 7203
(คุณเจียบ)

มูลนิธิเอ็มพลัส
08 1595 4994

ศูนย์บริการที่เป็นมิตร
นักวิ่งสี่รัฐ
08 4916 2497
(คุณวิสิฏ์)

หน่วยงาน
Life Skills Thailand
08 1423 2281
(คุณเมย์)

ศูนย์สุขภาพแคร่เมท
0 5200 5458,
08 6910 2570
(คุณเรย์เตอร์)

ชมรมฟ้าสีม่วง
บางระกำ พิษณุโลก
08 7316 9117
(คุณสุวิมล)

องค์กร Rainbow dream group
08 6190 6309, 09 9293 7979 (คุณมิน)

ภาคใต้

กลุ่มนราฟ้าสีรุ้ง
08 1798 6066
(คุณชัย)

กลุ่มพะยูนศรีตรัง
08 5888 9433
(คุณเจสสิก้า)

กลุ่มมรกตอันดามัน
08 9297 0177
(คุณวิจิตร)

กลุ่มสกายสีม่วงพัทลุง
08 3653 2062
(คุณภูริทัต)

**กลุ่มหอยใหญ่ ไข่แดง
สุราษฎร์ธานี**
09 4578 8735
(คุณทวารัตน์)

**กลุ่ม M-moon
นครศรีธรรมราช**
09 8074 2007
(คุณตามพ)

กลุ่ม M-Phuket
Baoon11@hotmail.com
(คุณบอลลูน)

**โครงการ M
รอบคอบ ตอบ OK**
08 9878 9224
(คุณเจมูหมะมัด)

**ร้านหนังสือ บুদ্ধ
ปัตตานี**
08 5489 6469

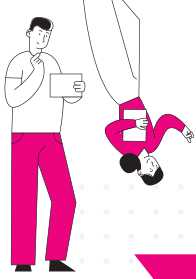
**โรงพยาบาล
พรหมพิราม**
06 3145 6491
(คุณหมอแม็ค)

**สมาคมฟ้าสีรุ้ง
แห่งประเทศไทย
สำนักงานสาขาภูมิภาค
ทะเลใต้ จังหวัดสงขลา**
08 3653 2062
(คุณภูริทัต)

**อันดามันพาวเวอร์
ภูเก็ต**
08 4848 7963
(คุณวิกกี้)

54

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

ภาคกลางและภาคตะวันออก

กลุ่มทำทาง

08 9686 9110
(คุณนุ่น)
08 5324 6482
(คุณชมพู)

เครือข่ายสุขภาพ และโอกาส (HON)

0 3842 5808
(คุณทิต)

สมาคมฟ้าสีรุ้ง
แห่งประเทศไทย
ศูนย์นครสวรรค์
09 1031 3773
(คุณต้นน้ำ)

บางกอกเรนโบว์

08 1921 9746
08 9039 1918
(คุณอ้อ)

ชมรมเลดี้บอย พรมพิราม

08 3411 6071

กลุ่มโรงน้ำชา
08 1445 0163
(คุณดาว)

คลินิกแทนเจอร์ริน

09 8516 4562
(คุณรีน่า)

มูลนิธิเอ็มพลัส พิชฌ์โลก

08 8282 4421
(คุณทศพร)

สมาคมฟ้าสีรุ้ง
แห่งประเทศไทย
08 5139 3688
(คุณเมียว)

มูลนิธิเครือข่าย ครอบครัว

08 9481 0972
(คุณใหม่)

สายรุ้งราชบุรี

09 0963 5060
(คุณโอม)

มูลนิธิซิสเตอร์
0 3303 5367
(คุณตอย)

มูลนิธิเดอะพอส โฮมเซ็นเตอร์

08 6372 9789
(คุณลักซ์)
09 5761 4999
(คุณเอก)

มูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร

08 1423 6896
(คุณเล็ก)

มูลนิธิเพื่อน
พนักงานบริการ
0 2632 9501,
08 7039 2583
(คุณตี)

FTM Guidebook Thailand

09 8623 9195
(คุณมุข)

Love Pattaya

08 7909 6203
(คุณหยิน)

United Nations
Development
Programme
(UNDP)
0 2304 9100
ต่อ 1746

**American Jewish World
Service (AJWS)**
08 6994 9525
(คุณแดง)

**มูลนิธิสุขภาพสร้าง
ความเข้าใจผู้หญิงฯ**
0 2525 4922 - 23

**ฟังก์ก็มังกี้เพื่อความหลากหลาย
ทางเพศประเทศไทย
สำนักงานลพบุรี**
08 7983 3832, 09 8448 5830,
08 3636 4942

**มูลนิธิเพื่อสิทธิและ
ความเป็นธรรมทางเพศ
(FOR-SOGI)**
08 1423 6896
(คุณจอย)

อีสาน/ตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มกุหลาบสีรุ้ง
08 5497 5063,
09 1131 7259

กลุ่มฟ้าสาขาทิรมัง
08 0149 4136
(คุณแป้)

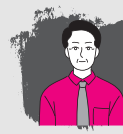
กลุ่มเยาวชนศิษฏภูมิ
08 1967 8259
(คุณไท่)

**กลุ่มหอมแก้วสีรุ้ง
มุกดาหาร**
08 0571 8540
(คุณเจนนี่)

กลุ่ม Boy Friend
08 0409 9966
(คุณโอปอล์)

**กลุ่ม M-FRIENDS
อุดรธานี**
09 3396 9458
(คุณซัพพงค์)

**กลุ่ม M-REACH
ขอนแก่น**
08 1058 9954
(คุณนครินทร์)

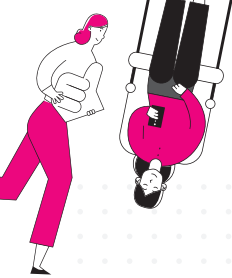

**สมาคมฟ้าสีรุ้ง
แห่งประเทศไทย
ศูนย์อุบลราชธานี**
08 6874 0528
(คุณณัฐชนนท์)

สื่อกับความหลากหลาย
ทางเพศ

58

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

ทำไมจึงมีคู่มือเล่มนี้?

องค์กรสื่อมีการดำเนินการผลิตสื่อที่มีเนื้อหา

สะท้อนอคติทางเพศต่อบุคคล
ที่มีความหลากหลายทางเพศ

ผลิตซ้ำภาพตัวแทนแก่บุคคลที่มี
ความหลากหลายทางเพศในเชิงลบ

ขาดการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายมิติ
ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

นำเสนอความรุนแรงทางเพศต่อบุคคล
ที่มีความหลากหลายทางเพศ
เป็นเรื่องสนุก ตก จนเป็นเรื่องปกติ

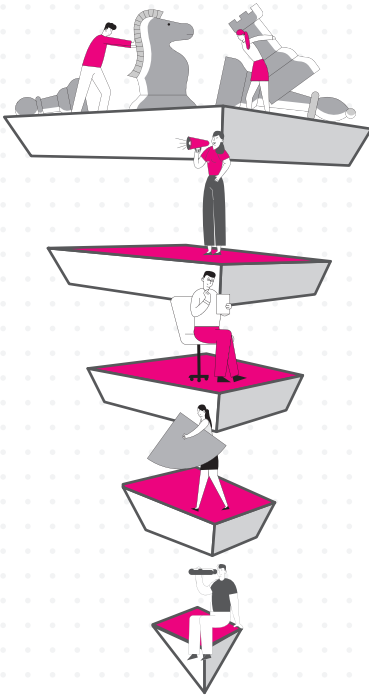
ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
ของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดด้วยการนำเสนอ
อัตลักษณ์เพศของบุคคลที่มี
ความหลากหลายทางเพศ

อ้างอิงจาก “การประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายผู้บริโภคร่วม
ความหลากหลายทางเพศ” เมื่อวันที่ 12-13 ตุลาคม 2559 ณ โรงแรมบัดดี้
โอเรียนทอล ริเวอร์ไซด์ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งจัดขึ้นโดยการทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่าง
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน กับสำนักคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการ
กระจายเสียงและโทรทัศน์ (บส.) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

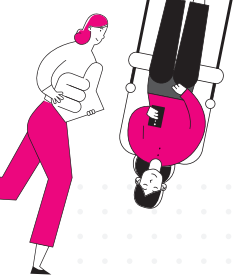
นอกจากนี้ในที่ประชุมยังได้เสนอแนวทางการดำเนินการจัดการ ป้องกัน และแก้ไข
ปัญหาดังกล่าว โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการสร้างเครือข่ายผู้บริโภค
สื่อวิทยุ-โทรทัศน์ในกลุ่มความหลากหลายทางเพศ ดังนี้

- 1 จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์
การสร้างเครือข่ายผู้บริโภคสื่อวิทยุ-โทรทัศน์
ในกลุ่มความหลากหลายทางเพศ
- 2 พัฒนาองค์ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนและ
สิทธิความหลากหลายทางเพศ
- 3 พัฒนาคู่มือการปฏิบัติ การนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ
(ในสื่อวิทยุและโทรทัศน์)
- 4 พัฒนาตัวชี้วัดสำหรับสื่อเกี่ยวกับ
องค์ความรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ
- 5 สร้างเครือข่ายผู้บริโภคเพื่อเฝ้าระวัง
การนำเสนอของสื่อในเรื่องความหลากหลาย
ทางเพศ

จากยุทธศาสตร์ข้อที่ 3 “**พัฒนาคู่มือการปฏิบัติ การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ (ในสื่อวิทยุและโทรทัศน์)**” จึงได้เกิดการจัดทำคู่มือเล่มนี้ขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างสื่อที่เป็นผู้ผลิตเนื้อหาและนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นความหลากหลายทางเพศ กับกลุ่มความหลากหลายทางเพศที่เป็นผู้ถูกนำเสนอ ให้สื่อสามารถนำเสนอเนื้อหาที่เป็นมิตรกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศได้ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

โดยยึดหลักการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนให้ความสำคัญต่อความเท่าเทียม ความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ โดยรับรองสิทธิที่มนุษย์ทุกคนติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและมีความเป็นสากล ซึ่งรัฐบาลไทยได้เข้าร่วมให้การรับรองด้วย ทำให้บุคคลในรัฐไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนผู้มีความหลากหลายทางเพศได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมาย จึงมียุทธศาสตร์และนโยบายต่าง ๆ ที่ถูกออกมาให้สอดคล้องกับหลักการว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อย่างประเทศไทยที่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ

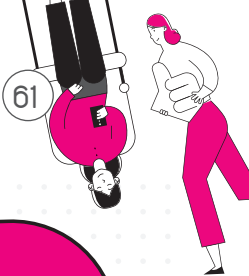

60

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

ในสังคม โดยการให้ความสำคัญกับการจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและทั่วถึง สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของสหประชาชาติ มีหลักการสำคัญที่ว่า **“ไม่ทิ้งผู้ใดไว้เบื้องหลัง”** และผู้ที่อยู่ในกลุ่มชายขอบทั้งหลาย รวมถึงบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศต่างมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยในเป้าหมายข้อที่ 10 ของ SDG เกี่ยวกับ **“การลดความไม่เท่าเทียมกัน”** โดยมีเป้าประสงค์เพื่อเสริมสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของทุกคนในสังคม โดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ ภาวะทุพพลภาพ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ถิ่นกำเนิด ศาสนา หรือสถานะทางเศรษฐกิจ หรือสถานะอื่น ๆ ผู้จัดทำเชื่อว่า การเพิ่มพื้นที่สื่อให้แก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ และมีการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศอย่างถูกต้องในสื่อ เป็นกลไกสำคัญในการแก้ไข ภาพพจน์เชิงลบ ลดการตีตรา และการเลือกปฏิบัติที่มีต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย

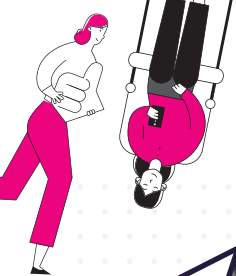

พระราชบัญญัติความเท่าเทียม ระหว่างเพศ พุทธศักราช 2558

กับ คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

การผลิตสื่อที่ผ่านมามีส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดการบิดเบือนข้อมูลเท็จจริง พร้อมทั้งเป็นเครื่องมือในการสร้างอคติ ผิดซ้ำ ความเข้าใจผิดให้แก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ แม้ว่าหัวใจสำคัญที่สุดในการผลิตสื่อ คือหลักคิด ทักษะของผู้ผลิตที่ต้องคำนึงถึงเรื่องการเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของคนทุกคน แม้บุคคลนั้นจะมีความแตกต่างในเรื่องของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม การนำเสนอ หรือการสะท้อนแง่มุมของผลผลิตสื่อ ต้องทำให้เห็นถึงการมองผู้อื่นอย่างให้เกียรติ มองว่าทุก ๆ คนมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของคำตอบทุก ๆ อย่าง สำหรับพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พุทธศักราช 2558 ถือเป็นกฎหมายใหม่ กำหนดห้ามเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ ไม่ใช่เฉพาะหญิงชาย แต่รวมถึงเพศสภาพที่ต่างจากเพศกำเนิด และมีกลไกในการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติด้วยคณะกรรมการวินิจฉัย การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ โดยหลักการในการพิจารณาหากเชื่อมโยงพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกับประเด็นของสื่อที่มีการนำเสนอประเด็นที่มีความหลากหลายทางเพศในเชิงลบ ละเมิด หรือกระทำการที่ทำให้กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศรู้สึกถูกละเมิด สร้างความเสียหาย ความเสียหายไม่จำกัดอยู่บนฐานของสถานที่เกิดเหตุ

62

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

กรณีศึกษา

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าว
ของสื่อ และมีการใช้พระราชบัญญัติ
ความเท่าเทียมระหว่างเพศ
พุทธศักราช 2558

คุณศิริศักดิ์ ไชยเทศ (ผู้ร้อง) ซึ่งเป็นนักเคลื่อนไหวอิสระในประเด็นการพิทักษ์สิทธิบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเข้าร้องต่อคณะกรรมการพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พุทธศักราช 2558 กรณีที่สำนักข่าวแห่งหนึ่งทำการพาดหัวข่าวว่า **“กะเทยบุกห้องผู้ป่วยกระแทกจนกองเลือด”** โดยมองว่าประเด็นการพาดหัวข่าวดังกล่าวเมื่ออ่านข้อความพบว่าเนื้อข่าวที่ถูกนำเสนอเป็นการบิดเบือนจากข้อเท็จจริง บุคคลในเหตุการณ์มีสองฝ่ายคือผู้หญิงที่เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้หญิงที่เข้าไปทำร้ายผู้ป่วยในโรงพยาบาลและอีกคนหนึ่งเป็นกะเทยที่เป็นผู้ไลฟ์เพชฌัญญู เหตุผลที่ตัดสินใจฟ้องร้อง คือ ทำไมต้องใช้ประเด็นเรื่องเพศสภาพมาพาดหัวข่าว ซึ่งเป็นการผลิตซ้ำภาพตัวแทนของกะเทยในเรื่องของการใช้ความรุนแรง

อย่างไรก็ตามกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ได้ทำการแจ้งให้สำนักข่าวดังกล่าวเห็นว่า

- 1) ผู้ร้องได้รับความเสียหายจากการนำเสนออย่างไร การนำเสนอสิ่งที่คลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริงเพราะบุคคลที่เป็นกะเทยในข่าวไม่ได้เป็นผู้กระทำการบุกตบ แต่เป็นผู้กระทำการถ่ายไลฟ์วิดีโอ

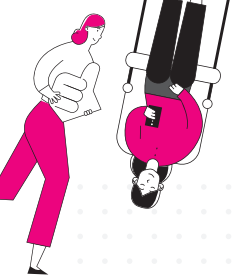

- 2) หากพิจารณาในเจตนาของพาดหัว **“กะเทยบุกตบ”** สามารถขายข่าวได้มากกว่า **“หญิงสาวบุกตบ”**
- 3) แม้ผู้ร้องไม่ใช่ผู้เสียหายเพราะข่าวไม่ได้เขียนถึงผู้ร้อง เหตุการณ์ในข่าวเกิดขึ้นในคนละจังหวัดที่ผู้ร้องอาศัยอยู่

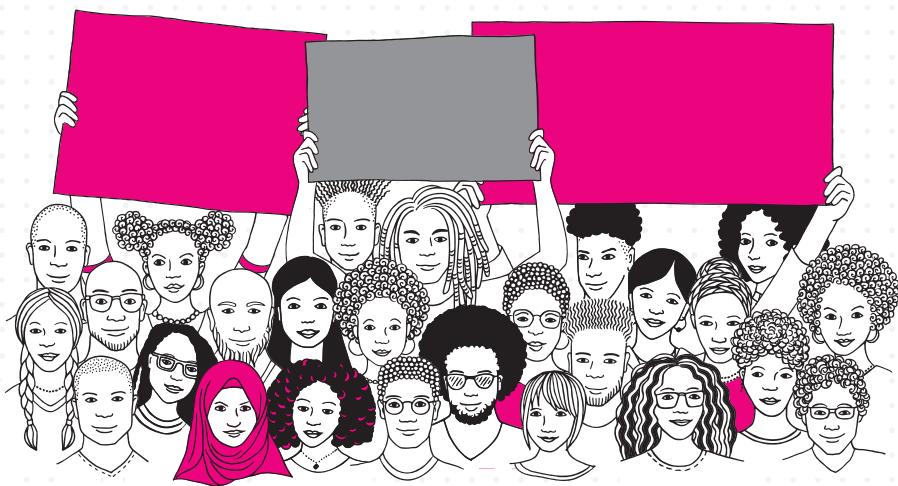
คณะกรรมการฯ ได้นำคู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ ที่มีการระบุหลักการของตัวชี้วัดในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ มาประกอบการพิจารณาสะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาข่าวดังกล่าวมีการผลิตซ้ำภาพตัวแทนของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ไม่นำไปสู่ความเข้าใจผิดและบิดเบือน

โดยคู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ มีเนื้อหาหลักที่ว่า หากนำเสนอข้อเท็จจริงสามารถกระทำได้ เช่น การเสนออัตลักษณ์ของผู้กระทำความผิดว่ามีลักษณะคล้ายหอมสามารถกระทำได้เพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่หากกรณีอุบัติเหตุแล้วพาดหัวว่า **“เกย์เฒ่าขับรถชน”** แบบนี้ไม่ควร เพราะการเป็นเกย์หรืออายุมาก ไม่เกี่ยวข้องกับการก่ออุบัติเหตุ หรือกรณีที่เรียกแหล่งข่าว หากเจ้าตัวยอมให้สัมภาษณ์ หอม ก็อาจจะทำได้เนื่องจากเป็นความยินยอมของเจ้าตัวเอง แต่อย่างไรก็ตามความยินยอมของแหล่งข่าวอาจไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อบุคคลอื่น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาไปถึงผลกระทบทางความคิดของสาธารณะด้วย

ท้ายที่สุดแล้วการใช้กลไกทางกฎหมายอาจไม่ได้นำไปสู่ความขัดแย้งเสมอไป แต่นำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร้องและผู้ถูกร้อง กระบวนการดังกล่าวเป็นตัวอย่างในการพัฒนาการสร้างความเข้าใจในประเด็นความหลากหลายทางเพศมากขึ้น นำไปสู่การสร้างสื่อที่เป็นมิตรกับผู้บริโภคมากขึ้น คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ จะเป็นแนวมาตรฐานในการปฏิบัติให้มีความเป็นกลางมากที่สุดกับกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศโดยเฉพาะเรื่องของการใช้คำและการสร้างองค์ความรู้แก่สื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ ในมิติที่หลากหลายต่อสังคมอย่างไร

สื่อเกี่ยวข้องกับ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศอย่างไร?

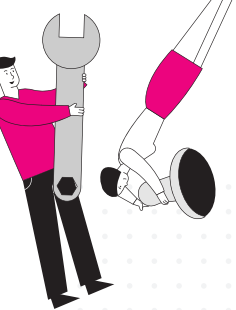
“สื่อมวลชนนั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็น วิธีคิด
วิธีการมองโลกของประชาชน”

(McCombs and Shaw, 1972)

บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย ต้องเผชิญกับการตีตรา การเลือกปฏิบัติ และความรุนแรงอย่างต่อเนื่องด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ ซึ่งเกิดขึ้นทั้งในครอบครัว การศึกษา การจ้างงาน การเข้ารับบริการด้านสุขภาพ ตลอดจนต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการถูกระงับความรุนแรงอีกด้วย

ทัศนคติของสังคมที่มีต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นภาพสะท้อนจากสิ่งที่สื่อนำเสนอเกี่ยวกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศต่อสังคม บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศแทบไม่มีพื้นที่ในสื่อ และเมื่อมีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศก็เป็นการนำเสนอที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง มีลักษณะเหมารวม และเต็มไปด้วยอคติ หรือปราศจากความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ในทางกลับกันสื่อก็สามารถมีบทบาทสำคัญในการแก้ภาพพจน์เชิงลบ ตลอดจนการสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อสาธารณชนเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติและการละเมิดสิทธิที่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศต้องเผชิญได้ โดยการเพิ่มพื้นที่ให้กับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในสื่อมากขึ้น ตลอดจนนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศอย่างถูกต้อง ซึ่งแสดงให้เห็นความหลากหลายที่แท้จริงของบุคคลกลุ่มนี้

66

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

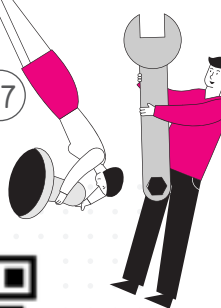
ภาคผนวก

เครื่องมือสำหรับการปฏิบัติงานสื่อ
ในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ

Quote คำพูดเครือข่ายสื่อ
และเครือข่ายผู้บริโภคสื่อที่มี
ความหลากหลายทางเพศ

Spot วิทยู 7 ตอน
คำที่ควรใช้ และ
คำที่ไม่ควรใช้

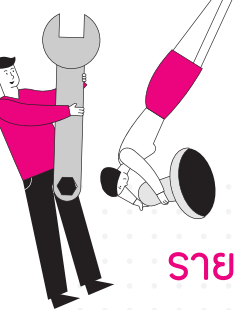

อินโฟกราฟิก
ตัวชี้วัดสื่อ

อินโฟกราฟิก
คำที่ควรใช้และคำที่ไม่ควรใช้

เครื่องมือกลไกสื่อ
ฉบับรวม

68

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

รายนามคณะทำงาน

กองบรรณาธิการ

ผศ. ดร. รณภูมิ สามีคคีคารมย์

อัจฉราภรณ์ ทองแฉล้ม

ปาจริย์ ศิริกำเนิด

ปริญญา จรัสเพชร

ทิพากร ไชยประสิทธิ์

เจษฎา แต่สมบัติ

อสมภรณ์ ทิมฉิม

เบญญา คำแสน

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผศ. ดร. เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์

ดร. ชเนตติ์ ทินนาม

ดร. ชันยสุรา อรณพ ฌ อยู่ธยา

วรลักษณ์ อิศรางกูร ฌ อยู่ธยา

วันรุ่ง แสงแก้ว

ที่ปรึกษา

ดร. ตรี บุญเจือ

วัชรระ ประชันกลาง

ราตรี จุลคีรี

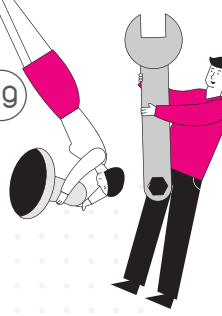
ธนศักดิ์ สุกิจจากร

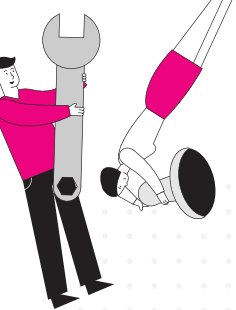
ณัฐกานต์ หวานแก้ว

ณัชชา จุ้ยเจริญ

สรวงสุดา พรศิริพจน์

70

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็น
ความหลากหลายทางเพศ

คณะทำงาน

เจษฎาพร ทองงาม
ฐิติยานันท์ หนักบ่อ

นิกร อาทิตย

สมชัย พรหมสมบัติ

พงศธร จันทรเลื่อน

อโนพร เครือแดง

วรรณพงษ์ ยอดเมือง

ทิพย์อัปสร ศศิตระกูล

นพนัย ฤทธิวงศ์

ชัยยศ ยงค์เจริญชัย

ศิรินทร์ทิพย์ แสงสว่าง

พอลลา ศุภณัฐ บุญนัก

นันทชัย ภูโพธิ์เกตุ

ทฤษฎี สว่างยิ่ง

สมพล สิทธิเวช

พักตร์วิไล สหุณาพ

จักรพันธ์ แก้วไพฑูรย์

กฤษฎ์ธันฐ ฒ เชียงใหม่

วีณา นำเจริญสมบัติ

สุภาณี พงษ์เรืองพันธุ์

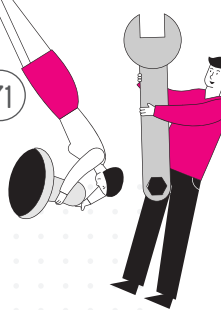
สมัชญา คว้าดาว

ปานิสรา สกุลพิชัยรัตน์

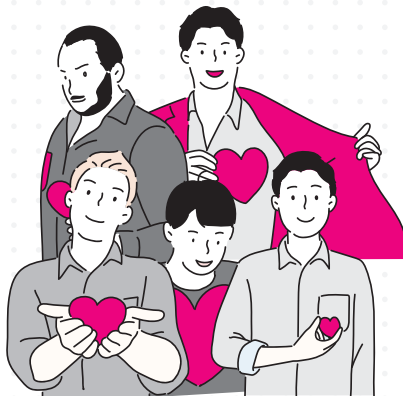
ภูริภัทร ภัทรสุขดำรงกุล

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

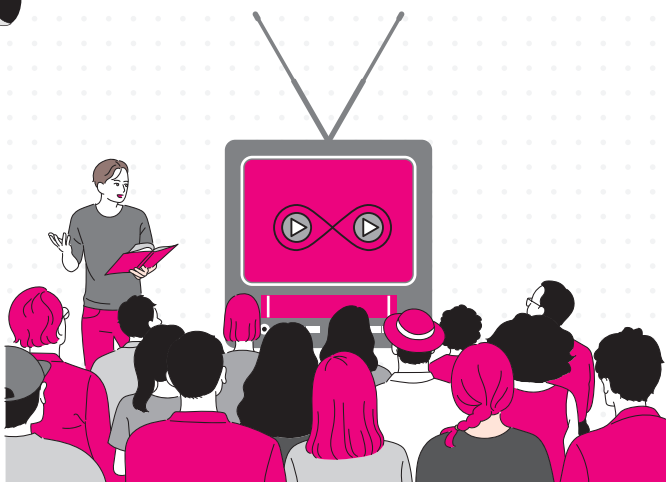
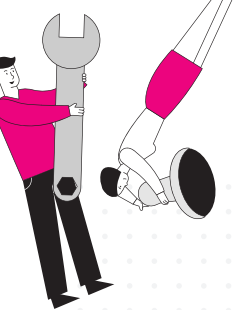

มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทย เพื่อสิทธิมนุษยชน (Thai TGA)

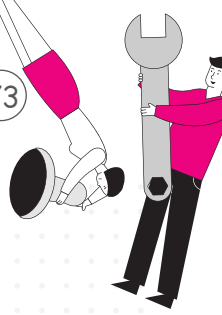
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน (The Foundation of Transgender Alliance for Human Rights) มีเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่รอบด้านของกะเทย สาวประเภทสอง และคนข้ามเพศในประเทศไทย ภายใต้หลักการสิทธิมนุษยชนผ่านการขับเคลื่อนและผลักดันในเชิงนโยบาย เพื่อลดการตีตรา การปฏิบัติ การคุกคาม ความรุนแรงทางเพศ และการล่วงละเมิดทางเพศอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางเพศสภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และให้ความคุ้มครองกะเทย ในการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นในสังคม
- เพื่อสร้างความเข้าใจและยอมรับในอัตลักษณ์ของกะเทย ในการอยู่ร่วมกันในสังคม
- เพื่อผลักดันเชิงนโยบายกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม และการยอมรับบทบาทของกะเทย
- เพื่อส่งเสริม พัฒนา ให้สังคมเข้าใจ และยอมรับในศักยภาพของกะเทย
- สร้างความร่วมมือกับองค์กรการกุศลและองค์กรสาธารณประโยชน์ เพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งในระดับภายในประเทศและระดับสากล

กิจกรรมหลัก

- **การบริการวิชาการ** โดยผ่านกระบวนการศึกษาวิจัยอย่างมีส่วนร่วมจากชุมชน คนข้ามเพศ และยกระดับเป็นความรู้วิชาการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ชุมชน สื่อมวลชน นักศึกษา นักวิชาการที่สนใจเรื่องสิทธิมนุษยชนของคนข้ามเพศ
- **การรณรงค์และสื่อสารสาธารณะ** การจัดกิจกรรมรณรงค์ เพื่อสื่อสารสร้างความรู้ ความตระหนัก และเล็งเห็นความสำคัญของสิทธิมนุษยชนของคนข้ามเพศ ใน วันสำคัญต่าง ๆ เช่น การสตรีสากล วันยุติความรุนแรงต่อความหลากหลายทางเพศ วันยุติความเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกันและคนข้ามเพศสากล วันรำลึกถึงคนข้ามเพศที่ถูกฆ่าสังหาร วันสากลเพื่อหยุดระบอบคนข้ามเพศคือผู้ป่วยทางจิต วันสิทธิมนุษยชนสากล เป็นต้น
- **การพัฒนาศักยภาพแกนนำและคนทำงาน** ในเรื่องสิทธิมนุษยชน ผ่านการจัดอบรมเชิงปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแกนนำคนข้ามเพศในชุมชน ใน 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมุ่งเน้นในเรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิทางเพศ และสิทธิผู้บริโภคสื่อ

การให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และส่งต่อกรณีคนข้ามเพศ ถูกกระทำคามรุนแรง

ผ่าน Hotline และ Social network เพื่อให้คำปรึกษา
ประเมินสถานการณ์ และส่งต่อกลไกหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้างของมูลนิธิ

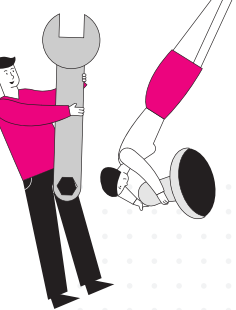
ประกอบด้วย

1. รณภูมิ	สามัคคีธรรมย์	ประธานกรรมการ
2. นิพนธ์	สุตลาภา	รองประธานกรรมการ
3. ชัยยุทธ	ถาวรานุรักษ์	กรรมการ
4. ศรัณย์	พิมพ์ทอง	กรรมการและเหรัญญิก
5. เจษฎา	แต่สมบัติ	กรรมการและเลขานุการ

ที่ปรึกษา

ประกอบด้วย

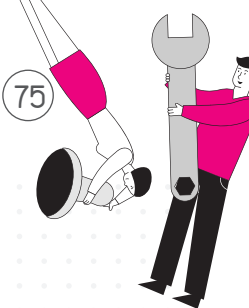
1. ณชล	บุญญาภิสมภาร	นักกิจกรรมอิสระ
2. สุมาลี	โตทอง	สมาคมเพศวิถีศึกษา
3. นัยนา	สุภาพัง	มูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร
4. จันจิรา	บุญประเสริฐ	มูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ

คณะทำงาน

ประกอบด้วย

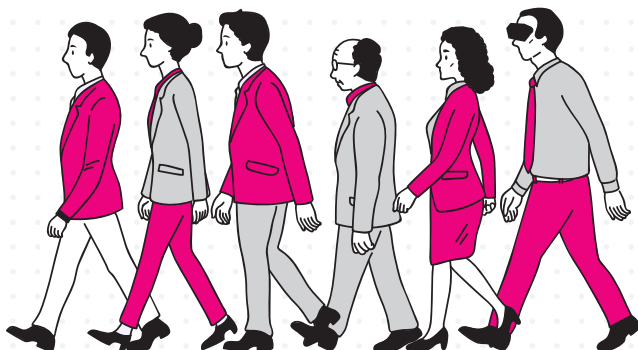
1. รณภูมิ	สามัคคีคารมย์	คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
2. นิษา	รองราม	นักกิจกรรม และรองอันดับ 1 มิสทิฟฟานี 2010
3. รีน่า	จันทร์อำนวยสุข	คลินิกแทนเจอร์ริน
4. เอกรินทร์	เกิดสูง	นักกิจกรรม
5. เคท	ครึ่งพิบูลย์	คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
6. ปาณิสรา	สกุลพิชัยรัตน์	มูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ
7. รุติณยานันท์	หนักป้อ	มูลนิธิซิสเตอร์
8. พรพิพัฒน์	โพธารินทร์	มูลนิธิซิสเตอร์
9. เบญญา	คำแสน	มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
10. เจษฎา	แต่สมบัติ	มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
11. เจษฎาพร	ทองงาม	กลุ่มพญนครีตรัง
12. นพนัย	ฤทธิวงศ์	มูลนิธิซิสเตอร์
13. นิชาณัฐ	สุลาภา	นางแบบคนข้ามเพศ และเจ้าของธุรกิจ

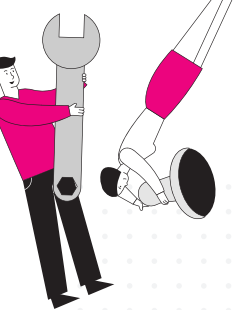

สำนักงานคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ สำนักงาน กสทช. เป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 อันเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นให้เป็นไปตามมาตรา 47 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติว่า “คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตาม วรคหนึ่ง และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2554 ประเทศไทยก็ได้มี คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. จำนวน 11 ท่าน อันประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากสาขาต่าง ๆ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

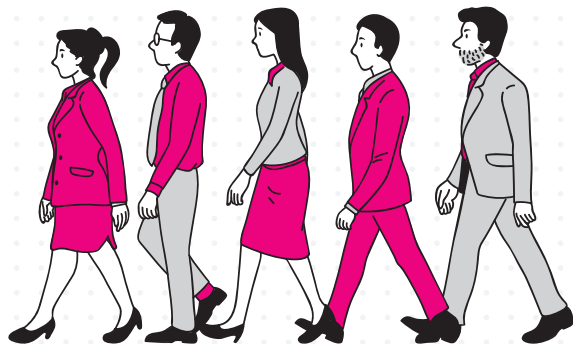

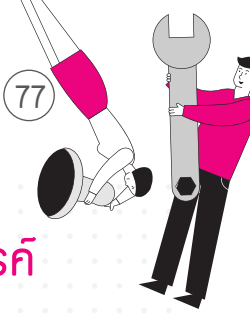

และเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติการกิจ กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการ
ย่อย 2 คณะ ปฏิบัติการแทน กสทช. ในด้านที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ **“คณะกรรมการ
กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ หรือ กสท.”** ปฏิบัติการแทนในส่วนภารกิจ
เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และ **“คณะกรรมการ
กิจการโทรคมนาคม หรือ กทค.”** ปฏิบัติการแทนในส่วนภารกิจเกี่ยวกับการกำกับดูแล
กิจการโทรคมนาคม และเนื่องจากทั้ง กสท. และ กทค. เป็นคณะกรรมการย่อยในบอร์ด
กสทช. การกำหนดนโยบายและตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ ยังต้องเป็นการตัดสินใจ
ร่วมกันของบอร์ดทั้ง 11 คน และใช้บุคลากรของสำนักงาน กสทช. ซึ่งมีเลขาธิการ
กสทช. เป็นผู้ดูแลในการสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจ

ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าในวันนี้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ได้เข้าสู่ระบบการกำกับดูแล
โดย กสทช. อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและก่อให้เกิดการแข่งขัน
โดยเสรีและอย่างเป็นธรรม

ที่มา: www.nbtc.go.th

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

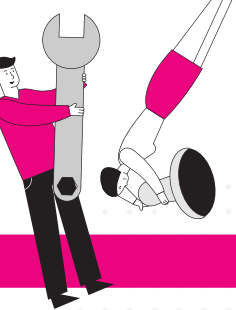
ด้วยความมุ่งหวังถึงการมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ การสร้างให้เด็กและเยาวชนในสังคมไทยเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีเหตุผล มีความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม มีประสิทธิภาพในการใช้ชีวิตที่ดี สร้างสรรค์ รู้จักการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลาย ต้องอาศัย “สื่อ” เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชน เพียงแต่สื่อที่ใช้ต้องเป็นสื่อที่เหมาะสม ได้รับการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชนได้จริง จึงเกิดเป็นกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ขึ้น เป็นอีกกำลังสำคัญในการผลิต พัฒนา และเผยแพร่สื่อที่มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพฤติกรรมที่ดีของเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสื่อ โดยการสร้าง “การรู้เท่าทันสื่อ” และ “การเฝ้าระวังสื่อ” กองทุนมีบทบาทหน้าที่ “เป็นผู้สนับสนุน”

พันธกิจของกองทุนสื่อฯ

1. ส่งเสริม สนับสนุน ภาควิชาหรือข่ายทุกภาคส่วนในการผลิตและพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
2. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์จากสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์อย่างทั่วถึง
3. ส่งเสริมให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็ก เยาวชน และครอบครัวมีทักษะในการรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อ

สังคมจะได้อะไร?

- สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างการเรียนรู้และจินตนาการ
- สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์มีจำนวนมากขึ้นและหลากหลาย
- สื่อที่สร้างทักษะการรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อ
- สื่อที่หลากหลายและมีบทบาทในการสร้างการเรียนรู้ในชุมชน
- เกิดการเข้าถึงสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์มากขึ้น
- เกิดสังคมที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อจากทุกภาคส่วน มีพื้นที่ใช้สื่อเชิงสร้างสรรค์ตามชุมชนมากขึ้น

อ้างอิง

GLAAD. (2016). *GLAAD MEDIA REFERENCE GUIDE 10th EDITION*.

เข้าถึงได้จาก <http://www.glaad.org/sites/default/files/GLAAD-Media-Reference-Guide-Tenth-Edition.pdf>

Shaw, M. E. (1972). The Agenda-Setting Function of Mass Media. *The Public Opinion Quarterly*, 176-187.

The American Psychological Association. (2008). *Sexual Orientation & Homosexuality*. เข้าถึงได้จาก American Psychological Association: <https://www.apa.org/topics/lgbt/orientation>

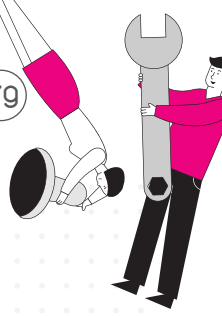
The PBHS Closet. (2019). *GENDERS & SEXUALITIES*. เข้าถึงได้จาก The PBHS Closet: <http://thepbhsclinet.weebly.com/a-list-of-genders--sexualities-and-their-definitions.html>

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์. (2558). รู้จักกองทุน. เข้าถึงได้จาก กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์: <http://www.thaimediafund.or.th/web/default.html?P=about>

กองทุนสนับสนุนและปกป้องสิทธิผู้มีความหลากหลายทางเพศ. (2552). *หลักการยกย่องการเคารพ ว่าด้วยการใช้*. กรุงเทพฯ.

กังวาล พองแก้ว. (2560). สื่อเพื่อการเปลี่ยนแปลง: การทำงานร่วมกับสื่อในประเด็นเพศวิถี อัตลักษณ์ทางเพศสถานะ การแสดงออกและลักษณะทางเพศในประเทศไทย. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

นัชชา ตันติวิทยาพิทักษ์. (17 มกราคม 2561). 'นอน-ไบนารี' สำนักทางเพศที่ไม่ใช่ชาย-หญิง หรือความเรียงมากของคนที่ไม่เข้าพวก. เข้าถึงได้จาก ประชาไท: <https://prachatai.com/journal/2018/01/74982>

บุษกร สุริยสาร. (2557). *อัตลักษณ์และวิถีทางเพศในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ.

มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน. (2561). *รายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายผู้บริโภคร่วมความหลากหลายทางเพศ (LGBT)*. กรุงเทพฯ.

พระราชบัญญัติ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. 2558. (2558). ราชกิจจานุเบกษา.

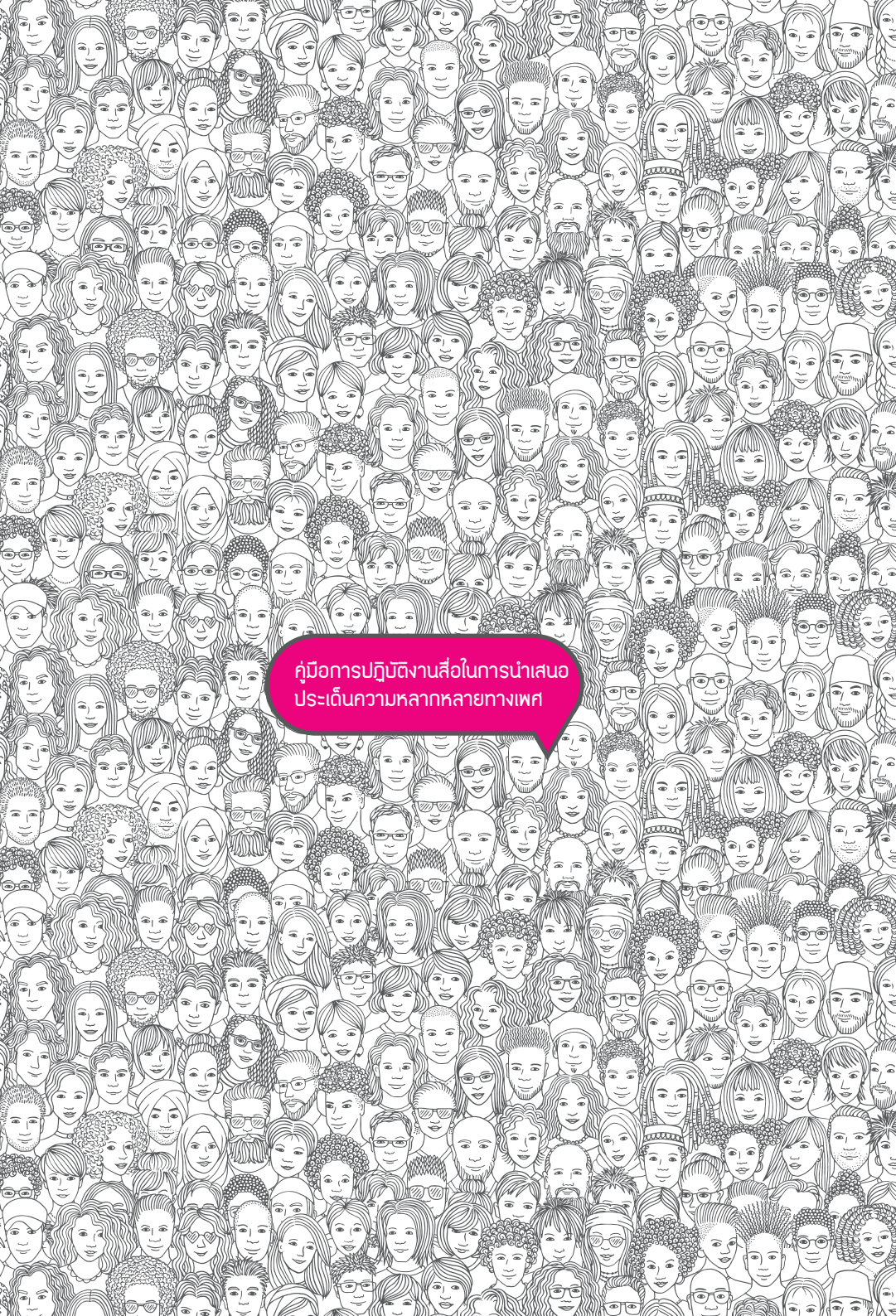
พระราชบัญญัติ ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558. (2558). ราชกิจจานุเบกษา.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา.

ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580). (2561). ราชกิจจานุเบกษา.

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย. (2554). *สื่ออย่างมือโปร แนวทางการเสนอเรื่องราวของผู้มีความหลากหลายทางเพศ*. กรุงเทพฯ: สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2558). *เกี่ยวกับ กสทช. เข้าถึงได้จาก สำนักงาน กสทช.: <http://www.nbtc.go.th/About/history3.aspx>*

คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอ
ประเด็นความหลากหลายทางเพศ